

ข้อพิจารณาและสาระสำคัญเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ในบทนี้จะได้ทำการพิจารณาถึงเรื่องดังต่อไปนี้

- 3.1 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 - 3.1.1 เหตุผลในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 - 3.1.2 พัฒนาการของหลักและการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย
 - 3.1.3 ความแตกต่างระหว่างสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับสิทธิในเครื่องหมายการค้า
- 3.2 สาระสำคัญเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 - 3.2.1 เหตุแห่งการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 - 3.2.2 หน่วยงานหรือผู้มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 - 3.2.3 มาตรการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
- 3.3 การใช้บังคับเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 - 3.3.1 การบังคับใช้กฎหมาย
 - 3.3.2 ผลกระทบจากการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 - 3.3.3 ความมีประสิทธิภาพและความรัดกุมของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

3.1 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

3.1.1 เหตุผลในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ในเรื่องนี้ประเด็นแรกที่จะต้องพิจารณา ได้แก่ กฎหมายเครื่องหมายการค้า ในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า มีเหตุผลในการกำหนดสิทธิการคุ้มครองและการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายไว้อย่างไร และเพื่อใครบ้าง เมื่อพิจารณาถึง บทบัญญัติในกฎหมายเครื่องหมายการค้าทั้งในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แล้ว ก็อาจจะอนุมานได้ว่ากฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยมีเหตุผลในการกำหนดสิทธิ และให้ความคุ้มครองตามกฎหมาย ดังกล่าว ในกรณี ดังต่อไปนี้

1. สิทธิของผู้ประกอบการค้า

สิทธิของผู้ประกอบการค้านั้นเมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติต่าง ๆ ในบทบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้นอันได้แก่ คำนิยามของคำว่า "เครื่องหมาย" และ "เครื่องหมายการค้า" "เครื่องหมายบริการ" "เครื่องหมายรับรอง" และ "เครื่องหมายร่วม" และมาตรา 44 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ประกอบไปกับเจตนารมณ์และหลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายเครื่องหมายการค้าแล้ว ก็อาจจะตีความได้ว่า "สิทธิของผู้ประกอบการค้า" นั้น ได้แก่ สิทธิที่จะใช้เครื่องหมายอย่างหนึ่งอย่างใดที่กฎหมายอนุญาตเป็นเครื่องหมายการค้าใช้กับสินค้าที่ตนผลิตและจำหน่าย ซึ่งโดยหลักทั่วไปเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้า นั้น กับสินค้าในกิจการค้าของตน บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นมีดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474

มาตรา 3 วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า คำว่า "เครื่องหมายการค้า" หมายความว่า เครื่องหมายซึ่ง ใช้หรือจะใช้ เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า เพื่อสำแดงว่าสินค้านั้น ๆ เป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้าโดยได้ทำขึ้น โดยการเลือก โดยให้คำรับรอง โดยทำการค้าขายสินค้านั้น หรือโดยเป็นผู้เสนอขาย

มาตรา 27 บัญญัติไว้ว่า ภายในบังคับบทบัญญัติที่บุคคลผู้ได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น ท่านให้ถือว่าเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ผู้เดียวเพื่อใช้เครื่องหมายสำหรับสินค้าทั้งหมดในจำพวกหนึ่ง หรือหลายจำพวกที่ได้จดทะเบียนไว้

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า "เครื่องหมาย" หมายความว่า ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ หรือสิ่งเหล่านี้อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างรวมกัน แต่ไม่หมายความรวมถึงแบบผลิตภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร

เครื่องหมายการค้า หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

เครื่องหมายบริการ หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับบริการ เพื่อแสดงว่าบริการที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมายบริการนั้นแตกต่างกับบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการบุคคลอื่น

เครื่องหมายรับรอง หมายความว่า เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรอง ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า หรือบริการของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิตคุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้านั้น หรือเพื่อรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการนั้น

เครื่องหมายร่วม หมายความว่า เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการที่ใช้หรือจะใช้โดยบริษัทหรือวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม สหกรณ์ สภากาชาด สมาพันธ์ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรอื่นใดของรัฐหรือเอกชน

มาตรา 44 : ภายในบังคับมาตรา 27 และมาตรา 68 เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า เป็นผู้มียุติแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้า นั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดนี้แล้วก็จะตีความได้ว่า
 รากฐานแห่งสิทธิของผู้ประกอบการค้าในเครื่องหมายการค้านั้น อาจเกิดขึ้นได้จากการใช้
 เครื่องหมายการค้ากับสินค้าของตน หรือเกิดขึ้นจากการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้กับ
 สินค้าที่ตนใช้หรือจะใช้สิทธิในเครื่องหมายการค้าที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องหมายการค้าหรือการ
 จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในบางกรณีก็ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น ในกรณีที่ผู้ใช้
 เครื่องหมายการค้าและผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นผู้ประกอบการค้ารายเดียวกัน แต่ใน
 บางกรณีสิทธิที่เกิดขึ้นจากการใช้และสิทธิที่เกิดจากการจดทะเบียนนั้นก็ขัดแย้งกัน ในกรณีที่ผู้ใช้
 เครื่องหมายการค้า และผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นผู้ประกอบการค้าคนละรายกัน ซึ่ง
 รายละเอียดในประเด็นหลังนี้จะ ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 ต่อไป

2. การคุ้มครองสาธารณชนผู้บริโภค

การคุ้มครองสาธารณชนผู้บริโภคนั้น เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติในพระราช-
 บัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เช่น มาตรา 4 และ มาตรา 16 และพระราชบัญญัติ
 เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เช่น มาตรา 6 มาตรา 7 และ มาตรา 20 แล้ว ก็อาจจะ
 ตีความได้ว่า กฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยได้ให้ความคุ้มครองแก่สาธารณชนผู้บริโภค
 ให้นั้นจากความสับสนหลงผิดในสินค้าและแหล่งกำเนิดของสินค้า เพื่อให้สาธารณชนได้ซื้อหาและ
 บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพจากแหล่งกำเนิดสินค้า และผู้ผลิตจำหน่ายสินค้าที่ตนมุ่งประสงค์ได้อย่างถูกต้อง
 แท้จริงกฎหมายดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474

มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า ท่านว่าสิ่งอันกล่าวต่อไปนี้ เป็นสาระสำคัญต้องมี
 สิ่งหนึ่งเป็นอย่างน้อยอยู่ในเครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนได้

1. ชื่อบริษัท ชื่อเอกชนหรือชื่อห้าง แสดงโดยลักษณะพิเศษ หรือเฉพาะ
2. ลายมือชื่อของผู้จดทะเบียน หรือของผู้อยู่ในตำแหน่งของผู้นั้นมาก่อน

ในกิจการค้าขายนั้น

3. คำที่ประดิษฐ์ขึ้นคำหนึ่งหรือหลายคำ

4. คำเดียวหรือหลายคำไม่ได้ถึงถึงลักษณะ หรือคุณสมบัติแห่งสินค้า โดยตรง และตามความหมายอันเข้าใจกันโดยธรรมดา ไม่เป็นชื่อใน ภูมิศาสตร์หรือนามสกุล

5. เครื่องหมายอื่น ๆ อันมีลักษณะบ่งเฉพาะ แต่ท่านว่า ชื่อลายมือชื่อ คำ ๆ หนึ่งหรือหลายคำ อันมิได้อยู่ภายในบรรยายอันกล่าวไว้ในวรรค (1) (2) (3) และ (4) นั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานมาแสดงว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะ ก็มีให้รับจดทะเบียน

ตามความหมายแห่งมาตรานี้ คำว่า "ลักษณะบ่งเฉพาะ" หมายความว่า นามมาทำให้เหมาะเพื่อจะใช้ให้เห็นว่า สินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นผิดกับสินค้าของผู้อื่น

มาตรา 16 บัญญัติไว้ว่า ถ้านายทะเบียนเห็นว่า เครื่องหมายการค้ารายใด มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 หรือเหมือนกันกับเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของอื่นได้นำมาจดทะเบียนไว้แล้ว เพื่อสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่คล้ายกับเครื่องหมาย เช่นที่วานี้ จนถึงนับได้ว่าเป็นการลวงสาธารณชน หรือถ้านายทะเบียนเห็นว่า การมิได้เป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน และให้นายทะเบียนมีหนังสือ แจ้งเหตุที่ไม่รับจดทะเบียนนั้น ไปให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ แจ้งเหตุที่ไม่รับจดทะเบียน ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าตาม มาตรา 19 ทวิ โดยยื่นต่อนายทะเบียน

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า เครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียน ได้ต้อง ประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ
2. เป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้และ

3. ไม่เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่บุคคลอื่นได้จดทะเบียนไว้แล้ว

มาตรา 7 บัญญัติไว้ว่า เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ ได้แก่ เครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น

เครื่องหมายการค้าที่ประกอบด้วยลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้ ให้ถือว่า มีลักษณะบ่งเฉพาะ

1. ชื่อตัว ชื่อสกุลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นชื่อสกุลตามความหมายอันเข้าใจกันโดยธรรมดา ชื่อนิติบุคคล หรือชื่อในทางการค้า ซึ่งแสดงโดยลักษณะพิเศษ
2. คำหรือข้อความ อันไม่ได้เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้านั้นโดยตรงและ ไม่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
3. ตัวหนังสือ ตัวเลข หรือคำ ที่ประดิษฐ์ขึ้น
4. ลายมือชื่อของผู้จดทะเบียนหรือเจ้าของเดิมของกิจการของผู้ขอจดทะเบียน หรือลายมือชื่อของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว
5. ภาพของผู้จดทะเบียนหรือของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลนั้นตายแล้ว โดยได้รับอนุญาตจากบุพการี ผู้สืบสันดาน และคู่สมรสของบุคคลนั้น ถ้ามี และ
6. ภาพที่ประดิษฐ์ขึ้น

ชื่อ คำ หรือข้อความที่ไม่มีลักษณะตาม (1) และ (2) หากได้มีการจำหน่ายเผยแพร่ หรือโฆษณาสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นจนแพร่หลายแล้วตามหลักเกณฑ์ที่

รัฐมนตรีประกาศกำหนด และพิสูจน์ได้ว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามหลักเกณฑ์นั้นแล้ว ก็ให้ถือว่ามีลักษณะ
บ่งเฉพาะ

มาตรา 20 บัญญัติไว้ว่า ภายใต้บังคับมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 24
มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 35 และมาตรา 41 ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่น
คำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียน
เห็นว่าคล้ายกัน จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่ง
กำเนิดของสินค้า ทั้งนี้ สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน ผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรก
ย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า

ในการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายแก่สาธารณชนผู้บริโภคดังกล่าวข้างต้น
กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะบังคับใช้กฎหมาย และควบคุมดูแล เพื่อคุ้มครองมิให้
สาธารณชนเกิดความสับสนหลงผิดดังกล่าว ซึ่งหลักการนี้เป็นหลักการทั่วไปที่กำหนดไว้ทั้งใน
พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.
2534 ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า คณะกรรมการเครื่องหมาย
การค้าและ/หรือศาลเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว

3. การบริหารตามนโยบายแห่งรัฐ

ในกรณีที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เช่น มาตรา 8
และมาตรา 19 ตี (2) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เช่นมาตรา 8 มาตรา
61 มาตรา 62 และมาตรา 96(2) ได้บัญญัติกำหนดหลักการที่ให้การใช้ และการจดทะเบียน
เครื่องหมายการค้า นั้นจะต้องไม่เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือ
ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย โดยบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นมีดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474

มาตรา 5 ได้บัญญัติไว้ว่า ในเครื่องหมายการค้า หรือส่วนแห่งเครื่องหมาย
การค้า นั้นห้ามมิให้ใช้

1. ตราหลวง หรือตราราชการ ธงหลวง ธงราชการ หรือธงชาติ
2. พระบรมราชาภิไธย และตัวอักษรย่อพระบรมราชาภิไธย
3. พระรูปพระเจ้าแผ่นดิน พระมเหสี พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้าฝ่ายใน
ในพระราชวงศ์ปัจจุบัน
4. พระราชลัญจกร และลัญจกรในราชการ
5. ตราเครื่องหมายราชอิสริยาภรณ์
6. เครื่องหมายกาชาด หรือชื่อกาชาด หรือกาเยเนวา
7. เครื่องหมายอย่างใด ๆ อันขัดต่อรัฐประศาสนโยบายหรือศีลธรรม
8. ภาพอันคิดขึ้นให้เป็นอย่างเดียวกับ หรือคล้ายคลึงกับ เหรียญใบสำคัญ
คู่มือ หรือประกาศนียบัตร อันได้ให้เป็นรางวัลในการแสดงนิพินธ์ที่ซึ่งรัฐบาลสยาม หรือรัฐบาล
ต่างประเทศ หรือประชาชนได้จัดตั้งให้มีขึ้น นอกจากจะได้รับเหรียญ ใบสำคัญ คู่มือ หรือ
ประกาศนียบัตรเช่นนั้นเป็นรางวัลสำหรับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการันัน
9. รูปคนที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยเขาไม่ได้ให้อนุญาต หรือรูปคนที่ตายโดยไม่ได้
รับความยินยอมของบุพการี ผู้สืบสันดาน สามีและภริยา

มาตรา 19 ตริ (2) บัญญัติไว้ว่า สิ่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า
ที่เห็นว่าขัดต่อนโยบายแห่งรัฐ

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

มาตรา 8 บัญญัติไว้ว่า เครื่องหมายการค้าที่ประกอบด้วยลักษณะอย่างหนึ่ง
อย่างใดดังต่อไปนี้ ห้ามมิให้รับจดทะเบียน

1. ตราแผ่นดิน เครื่องหมายราชการ ธงพระอิสริยยศ ธงราชการหรือธงชาติของประเทศไทย
2. เครื่องหมายประจำชาติหรือธงชาติของรัฐต่างประเทศเครื่องหมายหรือธงขององค์การระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก หรือที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วไปแล้วแต่จะ ได้รับอนุญาตจากผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศนั้น
3. พระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระปรมาภิไธยย่อ หรือพระนามาภิไธยย่อ
4. พระบรมฉายาลักษณ์หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ ของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท
5. พระราชลัญจกร ลัญจกรในราชการ หรือตราประจำตำแหน่ง
6. ตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์
7. เครื่องหมายกาชาด นามกาชาด หรือกาเงินีวา
8. เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายอื่นใด อันได้ให้เป็นรางวัลในการแสดง หรือประกวดสินค้าที่รัฐบาลไทย ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจของประเทศไทยรัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ได้จัดให้มีขึ้น เว้นแต่ผู้ขอจดทะเบียนจะได้รับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายเช่นนั้น เป็นรางวัลสำหรับสินค้านั้น และใช้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องหมายการค้านั้น
9. เครื่องหมายการค้าที่คล้ายกับ (1) (2) (3) (5) (6) หรือ (7)
10. เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโนบาย

11. เครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป หรือ คล้ายกับเครื่องหมายดังกล่าวจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของ หรือแหล่ง กำเนิดของสินค้าไม่ว่าจะได้จดทะเบียนไว้แล้วหรือไม่ก็ตาม

12. เครื่องหมายอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา 61 บัญญัติไว้ว่า ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อ คณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ หากแสดงได้ว่าเครื่องหมาย การค้านั้นในขณะจดทะเบียนมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 หรือ เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8

มาตรา 62 บัญญัติไว้ว่า บุคคลใดเห็นว่าเครื่องหมายการค้าขัดต่อความ สงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย บุคคลนั้นอาจร้องขอต่อ คณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้

มาตรา 96 (2) บัญญัติไว้ว่า คณะกรรมการอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ มาสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเครื่องหมายบริการ และเครื่องหมายรับรองตาม พระราชบัญญัตินี้

หลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้นนี้ มิได้มีเหตุผลเกี่ยวข้อง โดยตรงกับสิทธิในทาง แห่งของผู้ประกอบการค้า หรือการคุ้มครองสาธารณชนในการบริโภคสินค้า หรือการพัฒนาทาง ธุรกิจการค้าโดยตรง หากแต่เป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับนโยบาย และการบริหารพื้นฐานของรัฐ ในการรักษาและบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินการตามนโยบายตลอดไปจนถึงการรักษาความสงบ เรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนไว้

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่ากฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยนั้นมีเหตุผล และเจตนารมณ์ที่สำคัญในการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของผู้ประกอบการค้า ในการประกอบธุรกิจ การค้า และให้ความคุ้มครองตามกฎหมายแก่สาธารณชนผู้บริโภค โดยมุ่งหมายที่จะให้เกิดการ ดำเนินการทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ การแข่งขันในทางการค้าที่เป็นธรรม คุ้มครองสาธารณชนผู้ บริโภค ให้ได้บริโภคสินค้าตามที่ต้องการตลอดไปจนถึงคุ้มครองนโยบายและปฏิบัติตามนโยบาย

พื้นฐานของรัฐ ด้วยเหตุนี้การใช้และการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใด ๆ ที่จะเป็นการขัดหรือ
โต้แย้งสิทธิของผู้ประกอบการค้าที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น หรือที่เป็นการขัดต่อหลักการ
คุ้มครองสาธารณชน หรือที่เป็นการขัดต่อรัฐประศาสนโยบายกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทย
ย่อมบัญญัติห้ามการใช้ และการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าว เช่น ตามมาตรา 4 และ
มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 หรือมาตรา 6 มาตรา 7 และ 8
ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แต่ถ้าหากว่าได้มีการจดทะเบียนเครื่องหมาย
การค้าแล้ว กฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยก็มีบัญญัติให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมาย
การค้าได้ เช่นตามมาตรา 37 มาตรา 41 และมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมาย
การค้า พ.ศ. 2474 มาตรา 55 มาตรา 61 มาตรา 62 มาตรา 63 มาตรา 66 และมาตรา
67 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งรายละเอียดจะได้กล่าวต่อไปในบทนี้

จากที่กล่าวมานี้จึงอาจสรุปได้ว่า เหตุผลของการเพิกถอนการจดทะเบียน
เครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเครื่องหมายการค้านี้ ส่วนหนึ่งคือต้องการที่จะให้เป็นวิธีการ
คุ้มครองสิทธิผู้ประกอบการค้าที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า แต่ในขณะเดียวกันกฎหมาย
เครื่องหมายการค้าของไทยก็ได้บัญญัติให้การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นมาตรการที่
ใช้เพื่อการคุ้มครองสาธารณชน และเพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐประศาสนโยบาย การบังคับใช้
กฎหมาย การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย

3.1.3 พัฒนาการของหลักและการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าในประเทศไทย

ในการพิจารณาประเด็นนี้ ก่อนอื่นจำเป็นต้องพิจารณาถึง พัฒนาการ และ
เจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยเสียก่อน เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายเครื่องหมาย
การค้าโดยทั่วไปแล้ว ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า อาจ
แบ่งแยกพิจารณาได้ในกรณีเช่น การคุ้มครองพ่อค้านักธุรกิจผู้ประกอบการซึ่งอาจจะเป็นผู้ใช้ และ/
หรือผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกับสินค้าในกิจการค้าของตนหรือ เป็นการพิจารณาที่เกี่ยวกับ
การคุ้มครองสาธารณชนผู้บริโภค หรืออาจจะเป็นกฎหมายเครื่องหมายการค้าในแง่มุมมองของธุรกิจ
การค้า การพัฒนาทางด้านการค้า ตลอดจนไปจนถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมของชาติโดย
ส่วนรวม

ก) พระราชบัญญัติลักษณะเครื่องหมายการค้าและชื่อการค้า พ.ศ. 2457

สำหรับกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยนั้น มีการพัฒนาขึ้นมาในช่วงสมัย รัตนโกสินทร์ เท่าที่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์เครื่องหมายการค้าเข้ามามีบทบาทในสมัย กรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา¹ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะประเทศไทยได้มีการ ติดต่อกับเจริญสัมพันธไมตรีทางการทูต และทางด้านการค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง พ่อค้าชาวต่างประเทศก็ได้นำเอาสินค้าของตนที่ประทับตราเครื่องหมายการค้าของตนไว้ เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยมากขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าเครื่องหมายการค้าเป็นเรื่อง ที่คนไทยรู้จักกันมานานพอสมควรแล้ว ตราบมาจนถึงทุกวันนี้ประเทศไทยได้ใช้กฎหมายเครื่องหมาย การค้ามาแล้ว 3 ฉบับ ๆ แรกได้แก่ "พระราชบัญญัติลักษณะเครื่องหมายการค้าและชื่อการค้า ขาย พ.ศ. 2457" ซึ่งมีชื่อภาษาอังกฤษว่า "LAW ON TRADEMARK AND TRADE NAME OF B.E. 2457" แต่การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรับจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการค้าไว้เป็นสำคัญ โดยก่อนหน้านั้นในปี พ.ศ. 2453 รัฐบาลไทย ก็ได้จัดตั้งทอทะเบียนเครื่องหมายการค้าขึ้นในกระทรวงเกษตรราธิการ เพื่อรับจดทะเบียน เครื่องหมายการค้า โดยที่ในขณะนั้นกรณีพิพาทเรื่องเครื่องหมายการค้ายังมีไม่มากนัก² เมื่อได้ พิจารณาถึงพัฒนาการทางการค้า กฎหมายเครื่องหมายการค้าและการปฏิบัติของรัฐบาลไทยในสมัย นั้น ก็อาจจะคาดคะเนได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่มุ่งหมายที่จะคุ้มครอง พ่อค้าผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลของต่างประเทศ ในสมัยนั้นได้ร้องขอให้รัฐบาลไทยช่วยดูแลกวดขันการใช้เครื่องหมายการค้าหรือ ฉลากที่ใช้ติดกับ

¹ ชาญชัย ศิลาจารุ, "เครื่องหมายการค้ากับการลงสาธารณชน", หน้า 6.

² ชาญชัย ศิลาจารุ, "เครื่องหมายการค้ากับการลงสาธารณชน", หน้า 6.

ยรรยง พวงราช, วารสารนิติศาสตร์, 15 ฉบับ 2 (2529), หน้า 1,

"กฎหมายเครื่องหมายการค้าคุ้มครองใคร?",

สินค้าของบุคคลที่มีใช้ เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริง โดยการขอให้รัฐบาลไทยให้การรับรอง โดยสนธิสัญญาของพระราชไมตรีกับประเทศนั้น ๆ³

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลของการตราพระราชบัญญัติเครื่องหมาย และยี่ห้อการค้าชาย พ.ศ. 2457 ซึ่งปรากฏอยู่ในคำปรารภที่ระบุว่า

"มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่าด้วยเวลาการค้าชาย ซึ่งเกี่ยวกับนานาประเทศย่อมแผ่ไพศาลและเจริญยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมากแล้วเกิดมีคดีพิพาทกัน ขึ้นด้วยเครื่องหมาย และยี่ห้อการค้าชายเนื่อง ๆ ทรงพระราชดำริเห็นว่าเป็นเวลาสมควรที่จะมี กฎหมายสำหรับจดทะเบียนเครื่องหมายและยี่ห้อการค้าชายให้เป็นที่ยอมรับคดีพิพาทในเรื่องนี้ไว้ จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไป....."

ก็จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายปี 2457 นี้ ได้พิจารณาเอาแนวโน้ม ของข้อพิพาทเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าขึ้นมาเป็นข้อพิจารณาที่สำคัญ จึงได้ตรากฎหมายขึ้น เพื่อระงับข้อพิพาทและคดีพิพาทที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่อาจจะเกิดขึ้น จึงเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นหลักสำคัญ

จากถ้อยคำปรารภที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติเครื่องหมาย และยี่ห้อการค้าชาย พ.ศ. 2475 แม้จะปรากฏเหตุผลของการตราพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวว่าเป็นไป เพื่อระงับคดีพิพาทในเรื่องเครื่องหมายการค้าก็ตาม แต่เนื่องจากงานทางด้านจดทะเบียน เครื่องหมายการค้าเพิ่งเริ่มก่อตั้งขึ้น เพราะฉะนั้น แนวความคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับการ เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า จึงไม่ปรากฏหลักฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางที่จะนำมา พิจารณาได้

เมื่อการค้าชายได้พัฒนาขึ้น งานทางด้านจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ก็เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ จนในปี พ.ศ. 2466 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมี

³ ชาญชัย ศิลาจารุ, "เครื่องหมายการค้ากับการลงสารารณชน," หน้า 6

พระบรมราชโองการให้ตั้งกรมทะเบียนการค้าขึ้น เพื่อรับผิดชอบดูแลงานการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยได้โอนงานจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามาสังกัดที่กรมนี้ ดังนั้น งานทางด้านเครื่องหมายการค้าของกระทรวงเกษตรราธิการจึงถูกโอนมาขึ้นกับกรมทะเบียนการค้านับแต่นั้นมารายละเอียดปรากฏตามประกาศพระบรมราชโองการตั้งกรมทะเบียนการค้า และตั้งที่ปรึกษากฎหมายแห่งสภาเผยแพร่พาณิชย์เมื่อ พ.ศ. 2466⁴

ข) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474

ในปี พ.ศ. 2474 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าขึ้น เรียกว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เพื่อใช้บังคับกับกรณีเครื่องหมายการค้าโดยเฉพาะเจาะจง หลักการและบทบัญญัติในกฎหมายฉบับนี้ ได้มีการร่างขึ้นตามแนวกฎหมายเครื่องหมายการค้าอังกฤษ คือพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าปี ค.ศ. 1905 (Trademark Act 1905)⁵ และได้รับอิทธิพลจากกฎหมาย จารัตประเพณีโดยนำเอาหลักกฎหมายจารัตประเพณีเกี่ยวกับการลวงขาย (Passing-off) มาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย รวมทั้งหลักการใช้โดยสุจริตของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนที่ใช้มาก่อนผู้ที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้⁶ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติลักษณะเครื่องหมายและยี่ห้อการค้าขาย พ.ศ. 2457 เสีย และได้ปรับปรุงระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าให้สมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งปรากฏตามเหตุผลของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายดังกล่าวของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ว่า

⁴"ประวัติกรมทะเบียนการค้า : ประกาศพระบรมราชโองการตั้งกรมทะเบียนการค้า และตั้งที่ปรึกษากฎหมายแห่งสภาเผยแพร่พาณิชย์", วารสารกรมทะเบียนการค้า, 12 (มกราคม-กุมภาพันธ์, 2526) : 5-10.

⁵ชาวยุ้ย ศิลลาจารุ, "เครื่องหมายการค้ากับลวงসাধারণชน," หน้า 7.

⁶เส้าลักษณ์ จุลวงศธร, "ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้า",

"โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควรจัดให้มีการคุ้มครองอุตสาหกรรมและพาณิชย์ และยังความสุจริตในพณิชยกรรมให้มากขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยหม่อมมาตราต่อไปนี้"

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ฉบับนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม 2 ครั้ง กล่าวคือได้แก้ไขโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2476 และต่อมาโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2504 ซึ่งได้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2476 เสียและแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 อีกหลายมาตรา

จากพระราชบัญญัติเครื่องหมายและยี่ห้อการค้าชาย พ.ศ. 2457 ซึ่งมุ่งคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้า และระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ามาสู่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายยังมุ่งคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้า และได้มีการพัฒนาแนวความคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการเฟื่องฟูของเครื่องหมายการค้า เพื่อคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้า ตลอดจนมีการขยายแนวความคิดไปสู่การคุ้มครองสาธารณชนผู้ซื้อผู้บริโภคด้วยในประเด็นนี้ นักกฎหมายบางท่านได้ระบุถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าว่า เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประโยชน์ของบุคคล 2 ฝ่าย คือ เจ้าของเครื่องหมายการค้าฝ่ายหนึ่ง กับประชาชนผู้บริโภคอีกฝ่ายหนึ่ง⁷ เจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่คุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นก็เพื่อป้องกันมิให้พ่อค้าอื่นหรือคู่แข่งชั้นในทางการค้าลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้า ซึ่งถือว่าเป็นการแข่งขันทางการค้าโดยไม่เป็นธรรม (Unfair Competition) ซึ่งมีปรากฏไว้อย่างชัดเจนในคำปรารภในการตราพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น⁸ ส่วนเจตนารมณ์ที่คุ้มครองประชาชนผู้บริโภคอีกฝ่ายนั้น กฎหมายเครื่องหมายการค้าสมัยเก่าโดยทั่วไปที่ประกาศใช้ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งรวมถึงพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ก็มีบทบัญญัติในลักษณะที่จะป้องกันมิให้ประชาชนเกิดความสับสนหลงผิดในการซื้อสินค้า⁹

⁷ ยรรยง พวงราช, "กฎหมายเครื่องหมายการค้าคุ้มครองใคร?", หน้า 3.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 นี้ การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีมีข้อพิพาทกันถึงความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ศาลจะเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาคดี เพื่อระงับข้อพิพาทดังกล่าวคงจะเห็นได้จากคำพิพากษาของศาลในคดีเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่ปรากฏเป็นหลักฐาน เพื่อใช้ในการพิจารณาแนวโน้มของการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งเท่าที่รวบรวมได้เป็นคำพิพากษาฎีกา ตั้งแต่ปี 2487 ถึง ปี 2534 ซึ่งเป็นคดีที่ศาลยังคงพิจารณาคดีโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474

ส่วนบทบาทของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า และคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนนั้น แม้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้ากำหนดให้อำนาจไว้บ้าง เช่น ตามมาตรา 37* ได้แก่ การเพิกถอนเพราะไม่มีคำขอต่ออายุ หรือเจ้าของไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับอันเกี่ยวข้องกับการต่ออายุ และ มาตรา 39** ได้แก่การเพิกถอนเพราะเจ้าของเครื่องหมาย (หรือผู้แทน) เลิกตั้งสำนักงานการค้าหรือสถานที่ส่งบัตรหมายในประเทศไทยให้อำนาจนายทะเบียนเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วนายทะเบียนก็ไม่ค่อยได้ใช้อำนาจตามมาตรานี้มากนัก ส่วนคณะกรรมการเครื่องหมายการค้านี้ กฎหมายให้อำนาจเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ตามมาตรา 19 ตี (2)*** ได้แก่การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันขัดต่อนโยบายแห่งรัฐซึ่งในทางปฏิบัติเท่าที่ตรวจพบคณะกรรมการใช้อำนาจตามมาตรานี้น้อยมาก กล่าวคือ คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า

* มาตรา 37 "ก่อนสิ้นอายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่น้อยกว่าสามเดือนให้นายทะเบียนแจ้งวันสิ้นอายุไปยังเจ้าของเครื่องหมาย ณ สำนักงานที่จดทะเบียนไว้ และเมื่อหมดอายุการจดทะเบียนแล้ว ถ้าไม่มีคำขอต่ออายุยื่นขึ้นมาก็ดี หรือเจ้าของไม่ปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดีสำหรับการขอต่ออายุก็ดี ท่านว่านายทะเบียนจะเพิกถอนเครื่องหมายการค้าอันเสียจากทะเบียนก็ได้"

** มาตรา 39 "ทะเบียนเครื่องหมายการค้าอัน ถ้าเจ้าของเครื่องหมาย (หรือผู้แทน) ได้เลิกตั้งสำนักงานการค้าหรือสถานที่สำหรับส่งบัตรหมายในประเทศไทย ท่านว่าให้นายทะเบียนเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเสีย"

*** มาตรา 19 ตี (2) "สิ่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เห็นว่าขัดต่อ
นโยบายแห่งรัฐ"

ใช้อำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 19 ตรี(2) เพียง 2 กรณี ได้แก่กรณี ตามคำสั่งคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าที่ 2/2530 เรื่องเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำขอเลขที่ 139305 และคำสั่งคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าที่ 2/2534 เรื่องเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำขอเลขที่ 210191¹⁰ ซึ่งเครื่องหมายการค้าที่ถูกเพิกถอนในทั้งสองกรณีนั้น เป็นคำที่มีความใกล้เคียงกับชื่อรหัสภัตตาคารซึ่งองค์การอนามัยโลกได้ขึ้นทะเบียนสงวนการใช้ไว้แล้ว จะเห็นได้ว่าบทบาทของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า และคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าในด้านการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นมีน้อยมาก ส่วนใหญ่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าก็ดี คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าก็ดี จะใช้อำนาจในการตรวจสอบคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากเห็นว่าเครื่องหมายการค้าใดไม่สมควรที่จะได้รับการจดทะเบียนก็จะมีคำสั่งปฏิเสธการจดทะเบียนเสียตั้งแต่ขั้นตรวจสอบเลยทีเดียว

ส่วนบทบาทของศาลในด้านเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ดังได้กล่าวแล้วว่ามีแนวคำพิพากษาของศาลเป็นบรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่มากมาย ซึ่งจากการศึกษาแนวคำพิพากษาของศาลดังกล่าวพบว่า แนวการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น แต่เดิมมุ่งคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงจากการแอบอ้างสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยบุคคลอื่น กล่าวคือ เจ้าของเครื่องหมายการค้าซึ่งยังไม่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสามารถฟ้องพิสูจน์สิทธิดีกว่าในเครื่องหมายการค้าที่ตนเป็นเจ้าของ และขอห้ามจำเลยมิได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนได้ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 1843/2497¹¹ ในระยะต่อมาแนวการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น มีแนวโน้มมุ่งคุ้มครองสาธารณชนผู้ซื้อผู้บริโภค โดยพิจารณาว่าเครื่องหมายการค้ารายพิพาทนั้น มีความเหมือนกันถึงขนาดจะเป็นการทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดหรือไม่ จึงเห็นได้ว่าสาธารณชนผู้บริโภคเป็นองค์ประกอบสำคัญในการที่ศาลจะใช้พิจารณาว่าเครื่องหมายการค้าที่พิพาทนั้นสมควรถูกเพิกถอนหรือไม่ ดังคำพิพากษาศาลฎีกาดังต่อไปนี้

¹⁰ คำสั่งคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ที่ 2/2530 และ 2/2534

¹¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 1843/2497 : เครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้จดทะเบียนนั้น ถ้าได้แย้งกันว่าใครมีสิทธิดีกว่าที่จะนำไปจดทะเบียน ก็อาจนำคดีมาสู่ศาลในวินัจฉัยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 38/2503 โจทก์ได้ใช้คำว่า "เฟ็บ" (FAB) เป็นเครื่องหมายการค้าสำหรับผงซักฟอกมาช้านานและแพร่หลาย จำเลยจงใจใช้เครื่องหมายการค้า FAB ให้เหมือนกับเครื่องหมายของโจทก์ สำหรับสินค้าแปรงสีฟันของจำเลย โดยจำเลยเห็นว่าสินค้าของโจทก์ที่มีเครื่องหมายนี้เป็นที่นิยมแพร่หลาย เพื่อให้ผู้ซื้อหลงเข้าใจผิดว่าสินค้าที่มีเครื่องหมายนี้เป็นสินค้าของเจ้าของสินค้านั้นรายเดียวกัน ดังนี้ การกระทำของจำเลยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยอาศัยแอบอิงเอารูปเครื่องหมายการค้าของโจทก์เพื่อใช้กับสินค้าของจำเลยโดยเจตนาไม่สุจริต ฉะนั้น แม้จำเลยจะได้จดทะเบียนคำว่า FAB สำหรับสินค้าจำพวกแปรงสีฟันไว้ก่อน และโจทก์ย่อมมีสิทธิที่จะขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนี้ดีกว่าจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 911/2504 ในกรณีที่โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเลียนหรือลอกเครื่องหมายการค้าของโจทก์นั้น เมื่อปรากฏว่าเครื่องหมายการค้าของจำเลยไม่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกับของโจทก์อันจะทำให้เกิดสับสนหรือหลงผิดว่าสินค้าของจำเลยเป็นของโจทก์แล้ว ก็ไม่มีเหตุที่โจทก์จะอ้างว่าโจทก์มีสิทธิดีกว่า และไม่มีเหตุที่ศาลจะบังคับให้จำเลยถอนคำขอจดทะเบียน หรือห้ามมิให้จำเลยใช้เครื่องหมายการค้าของจำเลยแต่ประการใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1778/2514 โจทก์ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า คำว่า "DEQUADIN" ซึ่งใช้กับสินค้ายาอมแก้เจ็บคอ แก้ววัด และอาการที่คล้ายคลึงกันมาประมาณ 10 ปีแล้ว จำเลยมาขอจดทะเบียนคำว่า "DECUADIN" ใช้กับสินค้ายาอมแก้เจ็บคอ และแก้ววัดเช่นเดียวกัน เห็นได้ว่า เครื่องหมายการค้าของโจทก์จำเลยเป็นตัวอักษรโรมันทั้งหมด 8 ตัวเท่ากัน พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ขนาดเล็กเหมือนกัน ตัวอักษรเหมือนกันถึง 6 ตัว คือ ตัวหน้า 2 ตัว ตัวท้าย 4 ตัว แต่ผิดกันแต่ตัวกลาง 2 ตัว คนที่ไม่สันักัดจัดเจนในภาษาต่างประเทศมองดูแล้วอาจหลงผิดคิดว่าเป็นเครื่องหมายการค้าเดียวกันได้ง่าย สำเนียงที่เรียกขานกันก็คล้ายคลึงกัน เพราะขึ้นต้นด้วยคำว่า "ดี" ลงท้ายด้วยสำเนียง "ติน" เหมือนกันถือว่าเครื่องหมายการค้าทั้งสองนี้มีลักษณะคล้ายกันมากถึงกับนับได้ว่าเป็นการลวงสาธารณชนได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1884/2523 เครื่องหมายการค้าของโจทก์จำเลยต่างมีรูปปลาตัวหนึ่งอยู่ตรงกลาง ของโจทก์ส่วนกลางลำตัวปลาแนบอยู่บนรูปเพชรมีอักษรภาษาไทยว่า "ตราปลา-เพชร" อยู่ด้านล่าง ของจำเลยมีรูปคนผู้ชายยืนอยู่ภายในและบนเส้นรอบวงกลมเส้นผ่านศูนย์กลางวงกลมยาวไปตามลำตัวปลา ด้านล่างมีอักษรโรมันอ่านว่า เซอร์เคิล แมน แบนด์ ดังนี้ เครื่องหมายการค้าของจำเลยจึงไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของโจทก์

ที่ได้นำมาจดทะเบียนไว้แล้ว ไม่ทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดจนนับได้ว่าเป็นการลวงสาธารณชน จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนคำวินิจฉัยของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ให้ดำเนินการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามคำขอของจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2642/2523 เมื่อโจทก์จำเลยรับกันว่าเครื่องหมายการค้าของโจทก์จำเลยใช้สำหรับสินค้าจำพวก 3 เหมือนกันแล้ว โจทก์จะโต้เถียงว่าเครื่องหมายการค้าของโจทก์และจำเลยใช้สำหรับสินค้าคนละชนิด ของโจทก์ใช้สำหรับยาหม่อง ของจำเลยไม่ได้ใช้กับยาหม่อง ไม่มีทางทำให้ประชาชนหรือสาธารณชนหลงผิดในเครื่องหมายการค้านั้น ไม่ได้

เครื่องหมายการค้ารูปลิงยืนถือลูกท้อที่โจทก์ยื่นคำขอจดทะเบียนนั้นคล้ายคลึงกับเครื่องหมายการค้ารูปลิงยืนถือกล้วยของจำเลยที่ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว ทำให้คนหลงผิดได้ เพราะลูกคำเห็นลิงแล้วก็ใช้ได้ คงไม่ได้สังเกตว่าถืออะไร

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3030/2533 เครื่องหมายการค้าของโจทก์เป็นอักษรโรมันว่า "LUCKY" อ่านว่า "ลักกี้" แปลว่า โชคดี ใช้กับสินค้าที่นอนสปริงในจำพวกสินค้าประเภท 50 ส่วนเครื่องหมายการค้าของจำเลยเป็นอักษรโรมันว่า "LUXKY" อ่านว่า "ลักกี้" แปลความหมายไม่ได้ ใช้กับสินค้าที่นอนทุกชนิดในจำพวกสินค้าประเภท 41 เครื่องหมายการค้าของโจทก์กับเครื่องหมายการค้าของจำเลยเป็นอักษรโรมันและจำนวนตัวอักษรเท่ากัน ตัวอักษรต่างกันเฉพาะตัวที่ 3 เท่านั้น แต่คงอ่านออกเสียงเหมือนกัน แม้สินค้าของโจทก์และจำเลยจะจดทะเบียนไว้ต่างจำพวกกัน แต่ก็จดทะเบียนสินค้าในประเภทเดียวกันคือที่นอน ทั้งจำเลยก็ผลิตสินค้าประเภทที่นอนออกจำหน่ายเช่นเดียวกับโจทก์ สาธารณชนย่อมหลงผิดว่า สินค้าของจำเลยคือสินค้าของโจทก์ ดังนี้ โจทก์มีสิทธิ ขอให้ศาลบังคับจำเลยงดใช้เครื่องหมายการค้าว่า "LUXKY" และขอเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวของจำเลยได้

อนึ่งการพิจารณาความเหมือนคล้ายของเครื่องหมายการค้านี้เข้าใจว่าศาลคงใช้หลักในการพิจารณาเช่นเดียวกับที่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้า และคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าใช้ กล่าวคือ เหมือนคล้ายถึงขนาดจะทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิด ดังจะเห็น

ได้จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2474 มาตรา 16 และ 17* เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาด้วย

ดังนั้นจึงเป็นที่เห็นได้ว่า กฎหมายเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 นี้ ได้พัฒนาแนวความคิดของการคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชนขึ้นมาอย่างมาก และในขณะเดียวกันก็คุ้มครองประโยชน์ของเจ้าของ

* มาตรา 16 "ถ้านายทะเบียนเห็นว่า เครื่องหมายการค้ารายใดมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 5 หรือเหมือนกันกับเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของอื่นได้นำมาจดทะเบียนไว้แล้ว เพื่อสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่คล้ายกับเครื่องหมาย เช่นที่ว่านี้ จนถึงนับได้ว่าเป็นการลวงสาธารณชน หรือถ้านายทะเบียนเห็นว่า การมิได้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ห้ามมิให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้ง เหตุที่ไม่รับจดทะเบียนนั้น ไปให้ผู้ขอจดทะเบียนทราบ

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้ง เหตุที่ไม่รับจดทะเบียนผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 19 ทวิ โดยยื่นต่อนายทะเบียน"

มาตรา 17 "ถ้ามีบุคคลหลายคนต่างคนต่างอ้างว่า เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันเดียวกัน หรือเกือบเหมือนกัน ใช้สำหรับสินค้าเดียวหรือชนิดเดียวกัน และต่างคนต่างร้องขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น ๆ ท่านให้นายทะเบียนมีหนังสือลงทะเบียนไปรษณีย์บอกไปยังบรรดาผู้ขอจดทะเบียนทุกคนว่า ขอชี้กันให้ตกลงกันเอง หรือนำคดีไปสู่ศาล

ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ ได้ส่งหนังสือบอกไป ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับแจ้งความว่าผู้ขอได้ตกลงกันแล้ว หรือนำคดีไปสู่ศาลแล้วให้นายทะเบียนจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าซึ่งตามความจริง เจ้าของ ได้ขอขึ้นมาก่อนผู้อื่น

ถ้าผู้ขอจดทะเบียน ทุกฝ่ายได้ทำความตกลงกัน ก็ให้จดทะเบียนตามข้อตกลงนั้น"

เครื่องหมายการค้าผู้ใช้เครื่องหมายการค้านั้น โดยสุจริตด้วย แนวความคิดอันเกี่ยวกับการพัฒนาของกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่ได้อ้างมานี้ก็มีกฎหมายท่านอื่นเห็นพ้องด้วย^{12*}

ค) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

เนื่องจากพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ปี 2474 ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ จึงไม่สอดคล้องต่อการขยายตัวทางธุรกิจการค้าที่เติบโตและหลากหลายมากขึ้น เนื่องจากในช่วงหลายปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมาก กล่าวคือในช่วงปี 2530-2533 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยสูงถึงประมาณ 9.5-13.2% ต่อปี¹³ และได้มีประมาณการว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในปี พ.ศ. 2535 จะยังคงสูงถึงประมาณ 8.1%¹⁴ จึงนับได้ว่าประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงมากที่สุดประเทศหนึ่ง การขยายตัวทางธุรกิจการค้า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจส่งออกสินค้าเติบโตขึ้นอย่างมากมีความหลากหลายในประเภทของธุรกิจการค้า ชนิดของสินค้าและบริการเพิ่มพูนมากขึ้นอย่างรวดเร็วอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจการค้าประเภทบริการ การให้คำปรึกษา การให้ความรับรองคุณภาพของสินค้าและบริการ การเติบโตขึ้นของกลุ่มธุรกิจการค้า กลุ่มบริษัท การถ่ายทอดเทคโนโลยี การอนุญาตให้ใช้ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ การอนุญาตให้ใช้ความรู้และเทคนิคทางการค้า (know-how) ความเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางธุรกิจการค้าที่กล่าวมานี้มีผลทำให้พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ที่ได้ใช้มาแล้วถึง 60 ปี ล้าสมัย ไม่

¹² ชาญชัย ศิลาจารุ, "เครื่องหมายการค้ากับการลวงสาธารณชน, หน้า ๗.

* "กฎหมายเครื่องหมายการค้าซึ่งตามหลักการแต่เดิมมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นสิ่งสำคัญ ในปัจจุบันสาธารณชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และเด่นชัดมากขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก จึงเป็นผลทำให้แนวโน้มของกฎหมาย เครื่องหมายการค้ามุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่สาธารณชนอันเป็นประชาชนส่วนใหญ่อยู่ด้วย และเป็นเรื่องที่ยอมรับได้เป็นอย่างดี"

¹³ "เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย," วารสารเศรษฐกิจธนาคารกรุงเทพ จำกัด 23 (ตุลาคม 2534), : 551.

¹⁴ ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย, สรุปภาวะเศรษฐกิจ ปี 2534 และแนวโน้มปี 2535 ฉบับพิเศษ, (2535) : 14.

สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการในปัจจุบันอีกต่อไปจึงเป็นที่ให้มีการตระเตรียมการยก
ร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าขึ้นใหม่กันมาอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยอุปสรรคบางประการ
จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับใหม่ไม่สามารถผ่านออกมาเป็นกฎหมายได้ จน
กระทั่งในปี พ.ศ. 2534 ร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับใหม่จึงผ่านการพิจารณาของ
รัฐสภา และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535

ประวัติความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 นี้
กรมทะเบียนการค้าได้คิดริเริ่มที่จะปรับปรุงกฎหมายเครื่องหมายการค้าใหม่ โดยศึกษากฎหมาย
ในรายละเอียดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 โดยหลักการและเหตุผลตามที่ระบุไว้ในคำชี้แจง เรื่อง
ร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ซึ่งระบุว่า

"1. โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้ใช้บังคับ
มาเป็นเวลากว่า 50 ปีแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ จึงล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน
และไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการค้าและประชาชนผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ และ
มีประสิทธิภาพ กระทรวงพาณิชย์ได้พิจารณาบททวนแล้ว จึงเห็นสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวเสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น"¹⁵

นอกจากนี้ในบันทึกหลักการ และเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ
เครื่องหมายการค้า พ.ศ. ยังได้ระบุถึงหลักการและเหตุผลอันเป็นเจตนารมณ์ของพระราช-
บัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ไว้ดังนี้

¹⁵ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, "หนังสือของสำนักนายกรัฐมนตรีที่ นร.0203/15758
เรื่อง พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า รัที่ 48/2530," 31 สิงหาคม 2530.

"หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ จึงล้าสมัย และไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เพียงพอ ประกอบทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรองและสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่แพร่หลายและได้รับความคุ้มครองในกฎหมายของต่างประเทศหลายประเทศแล้ว ก็ยังไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสม เช่น มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าตลอดจนสิทธิของผู้จดทะเบียนไว้ให้ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มากสมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้"¹⁶

ในสรุปเรียงมาตราร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. (ของกรมทะเบียนการค้า) ยังได้กล่าวถึงหลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ไว้ว่า

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

"หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

เหตุผล

1. เพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อปรับปรุงและขยายขอบเขตของกฎหมายให้สามารถให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่นิยมแพร่หลาย แต่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย
3. เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเดิมบางประการ และคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าตลอดจนสิทธิของผู้จดทะเบียนให้ชัดเจน เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ
4. กำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ให้เหมาะสมกับสภาพความผิด"¹⁷

เมื่อพิจารณาถึงความจำเป็นหลักการและเหตุผลที่กล่าวข้างต้นของกฎหมายเครื่องหมายการค้าฉบับล่าสุด คือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534 แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับใหม่นี้ ยังมีเจตนารมณ์ให้ความคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้าและสาธารณชน ผู้ซื้อผู้บริโภค และให้ความสำคัญแก่การพัฒนาขยายตัวทางธุรกิจการค้า การพัฒนาทางเศรษฐกิจการค้าเป็นอย่างมาก เช่น มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในเครื่องหมายการค้า ตลอดจนถึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและคณะกรรมการรวมทั้งสิทธิของผู้จดทะเบียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อการขยายตัวของธุรกิจการค้าและบริการการค้าให้คำปรึกษาและรับรองคุณภาพสินค้า

¹⁷ เรืองเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

และ/หรือบริการ การขยายตัวของกลุ่มธุรกิจและกลุ่มบริษัท การถ่ายทอดเทคโนโลยี และเทคนิคทางธุรกิจการค้าการควบคุมคุณภาพสินค้าและบริการ

- ง) การเปรียบเทียบบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

ในส่วนของการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ก็ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติเดิมเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของเศรษฐกิจการค้าที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากการที่บทบัญญัติในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 นี้ ได้เพิ่มบทบาทของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าและคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ให้มีอำนาจให้การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ามากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยศาลมีขั้นตอนและกระบวนการที่ยุ่งยาก และสลับซับซ้อนกว่าการดำเนินการการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าและคณะกรรมการเครื่องหมายการค้านั่นเอง ดังนั้นพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับปัจจุบันจึงได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ และกลไกในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเสียใหม่ ซึ่งพอจะเทียบเคียงบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเก่าคือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้ดังนี้

- (1) การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเก่า (พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ดังนี้

- การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยนายทะเบียน
กฎหมายให้อำนาจนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้
2 กรณี คือ ตามมาตรา 37* และมาตรา 39**

- การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยคณะกรรมการ
เครื่องหมายการค้า กฎหมายให้อำนาจนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพิกถอนการจดทะเบียน
เครื่องหมายการค้าได้เพียงกรณีเดียว คือ ตามมาตรา 19 ตี (2) ***

- การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยศาล กฎหมาย
ให้อำนาจศาลเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ ตามมาตรา 41****

*มาตรา 37 "ก่อนสิ้นอายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่น้อยกว่าสามเดือน
ให้นายทะเบียนแจ้งวันสิ้นอายุไปยังเจ้าของเครื่องหมาย ณ สำนักงานที่จดทะเบียนไว้ และเมื่อ
หมดอายุการจดทะเบียนแล้ว ถ้าไม่มีคำขอต่ออายุยื่นขึ้นมาก็ดี หรือเจ้าของไม่ปฏิบัติให้ครบถ้วนตาม
ที่กำหนดไว้ในกฎเสนาบดีสำหรับการขอต่ออายุก็ดี ท่านว่านายทะเบียนจะเพิกถอนเครื่องหมาย
การค้านั้นเสียจากทะเบียนก็ได้"

**มาตรา 39 "ทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ถ้าเจ้าของเครื่องหมาย (หรือผู้แทน)
ได้เลิกตั้งสำนักงานการค้าหรือสถานที่สำหรับส่งบัตรหมายในประเทศสยาม ท่านว่าให้นายทะเบียน
เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นเสีย"

*** มาตรา 19 ตี (2) "สั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เห็นว่าขัดต่อ
นโยบายแห่งรัฐ"

**** มาตรา 41 "ทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ศาลอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนได้เมื่อผู้มี
ส่วนได้เสียได้ยื่นคำร้องและแสดงได้ว่า

- (1) ผู้ร้องมีสิทธิในเครื่องหมายการค้า นั้นดีกว่าผู้ที่ได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของ หรือ
- (2) เครื่องหมายการค้า นั้น ในบัดนี้เป็นสิ่งสามัญในการค้าขาย หรือ
- (3) เครื่องหมายการค้า นั้น ได้จดทะเบียนไว้ผิดต่อบัญญัติมาตรา 4 และ 5

แห่งพระราชบัญญัตินี้

และมาตรา 42*

2. การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายใหม่ (พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ดังนี้

- การเพิกถอนการจดทะเบียน โดยนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า อนุญาตให้อำนาจนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ ถึง 5 กรณี ได้แก่ กรณีตามมาตรา 55 วรรค 2 **

ถ้าผู้ร้องแสดง ได้เพียงว่าตนมีสิทธิดีกว่าเฉพาะสินค้าบางอย่างในจำพวกที่ได้จดทะเบียนไว้ ก็ให้ศาลมีคำสั่งจำกัดสิทธิแห่งการจดทะเบียนให้อยู่เฉพาะสินค้าซึ่งผู้ร้อง ไม่ได้แสดงว่าตนมีสิทธิดีกว่า"

* มาตรา 42 "เมื่อมีเจ้าทุกข์ร้องขอต่อศาลและศาลพิจารณาเห็นเหตุว่าผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า หรือเจ้าของคนก่อนได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้โดยมิได้ตั้งใจสุจริตที่จะใช้เป็นเครื่องหมายสินค้านั้น ๆ และตามความจริงก็ได้เคยใช้เครื่องหมายนั้นสำหรับสินค้านั้นๆ โดยสุจริตประการหนึ่ง หรืออีกประการหนึ่งในระหว่างห้าปีก่อนร้องขอนั้น มิได้มีการใช้โดยสุจริตซึ่งเครื่องหมายการค้าอันได้จดทะเบียนไว้ดังนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียน เว้นแต่การที่ไม่ได้ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวมาข้างบนนั้นเป็นด้วยพฤติการณ์พิเศษในการค้า และไม่ใช้เป็นเพราะความตั้งใจที่จะไม่ใช้ หรือความตั้งใจที่จะละทิ้งเครื่องหมายนั้นสำหรับสินค้าที่จดทะเบียนไว้"

** มาตรา 55 "ในกรณีเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำขอต่ออายุในกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง และนายทะเบียนเห็นว่าการขอต่ออายุเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 54 วรรคสอง ให้นายทะเบียนต่ออายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันอีกสิบปีนับแต่วันสิ้นสุดอายุการจดทะเบียนเดิม หรือนับแต่วันสิ้นอายุการจดทะเบียนที่ได้ต่อไว้ครั้งสุดท้ายแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำขอต่ออายุ ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง แต่นายทะเบียนเห็นว่าการขอต่ออายุไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 54 วรรคสอง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้เจ้าของเครื่องหมาย

มาตรา 56* มาตรา 57** มาตรา 58*** และมาตรา 59****

- การเพิกถอนการจดทะเบียนโดยคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า
กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้

ต่อ

การค้านั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นทราบโดยไม่ชักช้า ถ้าเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งขยายกำหนดเวลาดังกล่าวออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี"

*มาตรา 56 "ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามิได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเครื่องหมายการค้านั้นได้ถูกเพิกถอนการจดทะเบียนแล้ว"

**มาตรา 57 "เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วอาจร้องขอต่อนายทะเบียนให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนเองได้ แต่ในกรณีที่มีการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับอนุญาตด้วย เว้นแต่สัญญาอนุญาตดังกล่าวกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การเพิกถอนการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง"

***มาตรา 58 "ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่า เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วฝ่าฝืนหรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือข้อจำกัดที่นายทะเบียนกำหนดในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า"

****มาตรา 59 "ถ้าเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วหรือตัวแทนเลิกตั้งสำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทยแล้ว ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า"

3 กรณี ได้แก่ กรณีตามมาตรา 61* , 62** และ 63***

ต่อ

ในกรณีที่นายทะเบียนมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วหรือตัวแทน เลิกตั้งสำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทยแล้วให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น หรือตัวแทน ณ สำนักงาน หรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ชี้แจงเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับคำตอบภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองไป ทั้ประกาศตามโฆษณาว่าจะเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้านายทะเบียนยังไม่ได้รับคำตอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามวรรคสามให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น"

* มาตรา 61 "ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ได้ได้ หากแสดงได้ว่าเครื่องหมายการค้า นั้น ในขณะที่จดทะเบียนมิได้เป็นเครื่องหมายการค้า ที่มีลักษณะบังเฉพาะตามมาตรา 7 หรือเป็นเครื่องหมายการค้า ที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8"

** มาตรา 62 "บุคคลใดเห็นว่าเครื่องหมายการค้า ใดขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสน์นโยบาย บุคคลนั้นอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นได้"

*** มาตรา 63 " มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ใดได้ หากพิสูจน์ได้ว่าในขณะที่ขอจดทะเบียนเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นมิได้ตั้งใจโดยสุจริตที่จะใช้เครื่องหมายการค้า นั้น สำหรับสินค้าได้จดทะเบียนไว้ และตามความจริงก็ไม่เคยมีการใช้เครื่องหมายการค้า นั้น โดยสุจริตสำหรับสินค้าดังกล่าวเลย หรือในระหว่างสามปีก่อนที่จะมีคำร้องขอให้เพิกถอนมิได้มีการใช้เครื่องหมายการค้า นั้น โดยสุจริตสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่เจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นจะพิสูจน์ได้ว่ากรณีที่มิได้ใช้เครื่องหมายการค้า นั้นมีสาเหตุมาจากพฤติการณ์พิเศษในทางการค้าและมีได้มีสาเหตุมาจากความตั้งใจที่จะไม่ใช้หรือจะละทิ้ง เครื่องหมายการค้า นั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้"

- การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยศาล กฎหมายให้อำนาจศาลในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพียง 2 กรณี ได้แก่กรณีตามมาตรา 66* และ 67**

3.1.3 ความแตกต่างระหว่างสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับสิทธิในเครื่องหมายการค้า

ในการพิจารณาเรื่องนี้ จะเริ่มด้วยการพิจารณาถึงรากฐานที่มาของสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเครื่องหมายการค้า และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องถ้ามีเสียก่อน แล้วจะพิจารณาถึงสภาพแห่งสิทธิในเครื่องหมายการค้าตนเอง ว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วจะพิจารณาต่อไปถึงผลที่เกิดจากสิทธิในเครื่องหมายการค้า นั้น และนำไปเปรียบเทียบกับสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่าสิทธิดังกล่าวนี้มีรากฐานสภาพ และผลของสิทธิเป็นอย่างไร แล้วจึงพิจารณาหาข้อสรุปว่าสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่างกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างไร

* มาตรา 66 "ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดได้ หากแสดงได้ว่า ในขณะที่ร้องขอนั้น เครื่องหมายการค้านั้น ได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขาย สำหรับสินค้าบางอย่างหรือบางจำพวกจนกระทั่งในวงการค้าหรือในสายตาของสาธารณชนเครื่องหมายการค้านั้น ได้สูญเสียความหมายของการเป็นเครื่องหมายการค้าไปแล้ว"

** มาตรา 67 "ภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดตามมาตรา 40 ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ หากแสดงได้ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ดีกว่าผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น"

ถ้าผู้ร้องแสดงได้แต่เพียงว่า ตนมีสิทธิดีกว่าเฉพาะสินค้าบางอย่างในจำพวกของสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ศาลมีคำสั่งจำกัดสิทธิแห่งการจดทะเบียนให้อยู่เฉพาะสินค้าที่ผู้ร้องไม่ได้แสดงว่าตนมีสิทธิดีกว่า"

ก) สิทธิในเครื่องหมายการค้า

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทย คือพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แล้ว จะเห็นได้ว่า กฎหมายทั้งสองฉบับนั้นมิได้ให้คำจำกัดความว่าสิทธิในเครื่องหมายการค้ามีความหมายอย่างไร มีขอบเขตแห่งสิทธิแต่ไหนเพียงไร และเมื่อได้พิจารณาถึงเจตนารมณ์และบทบัญญัติโดยทั่วไปของกฎหมายทั้งสองฉบับแล้ว ก็อาจจะตีความได้ว่า สิทธิในเครื่องหมายการค้า หมายถึงสิทธิของผู้ประกอบการค้ารายหนึ่งที่มีอยู่เหนือเครื่องหมายการค้าเครื่องหมายหนึ่งของตน คิดประดิษฐ์หรือที่ได้นำมาใช้โดยเป็นสิทธิที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นกับสินค้าที่ตนผลิตและจำหน่ายโดยมีเงื่อนไขว่า เครื่องหมายการค้านั้นกฎหมายอนุญาตให้ใช้เป็นเครื่องหมายการค้าได้ โดยหลักทั่วไป สิทธิในเครื่องหมายการค้านี้ถือเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าในกิจการค้าของผู้ประกอบการค้ารายนั้น ในประเด็นนี้ได้มีการ พิจารณามาแล้วในบทที่ 2 นี้ ในหัวข้อที่ 1.1 ที่ว่าด้วยสิทธิของผู้ประกอบการค้า รายละเอียดขอให้พิจารณาในหัวข้อดังกล่าว

ข) สิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นสิทธิตามกฎหมาย

สิทธิในเครื่องหมายการค้าที่กล่าวข้างต้นนี้ มีรากฐานแห่งสิทธิที่เกิดจากการใช้และ/หรือการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับสินค้าของผู้ประกอบการค้า (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หัวข้อ 1.1 ว่าด้วยสิทธิของผู้ประกอบการค้า) และเนื่องจากสิทธิในเครื่องหมายการค้านี้ เป็นสิทธิที่กฎหมายให้การรับรองและคุ้มครอง เพราะฉะนั้น โดยสภาพขั้นพื้นฐานจึงถือว่าเป็นสิทธิตามกฎหมายใช้ยื่นได้กับบุคคลทั่วไป ซึ่งในการรับรองสิทธิในเครื่องหมายการค้าว่าเป็นสิทธิตามกฎหมายนั้น นอกจากจะตีความจากบทบัญญัติในกฎหมายเครื่องหมายการค้าตนเองแล้ว ก็ยังสามารถที่จะตีความได้จากบทบัญญัติในกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องพาดพิงถึง อาทิเช่นในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 272 (1) มาตรา 273 มาตรา 274 และมาตรา 275 ก็ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าโดยกำหนดให้การนำเอารูปรอยประดิษฐ์เครื่องหมายการค้าของผู้ประกอบการไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการปลอม หรือการเลียนเครื่องหมายการค้า หรือการจำหน่ายสินค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าให้เป็นความผิดอาญา เป็นต้น บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวนั้น มีดังต่อไปนี้

มาตรา 272 (1) "เอาชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ในการประกอบการค้าของผู้หนึ่งมาใช้ หรือทำให้ปรากฏที่สินค้า หีบ ห่อ วัตถุที่ใช้หุ้มห่อแจ้งความ รายการแสดงราคา จดหมายเกี่ยวกับการค้าหรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าหรือการค้าของผู้หนึ่งนั้น"

มาตรา 273 "ผู้ใดปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่ง ได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะ ได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

มาตรา 274 "ผู้ใดเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่ง ได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะ ได้จดทะเบียนภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้หนึ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ"

มาตรา 275 "ผู้ใดนำเข้าไปในราชอาณาจักร จำหน่ายหรือเสนอจำหน่าย ซึ่งสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีชื่อ รูป รอยประดิษฐ์หรือข้อความใด ๆ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 242 (1) หรือสินค้าอันเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้หนึ่งตามความในมาตรา 273 หรือมาตรา 274 ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ"

ค) สิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สิน

เมื่อตีความว่าสิทธิในเครื่องหมายการค้าเป็นสิทธิตามกฎหมายที่มีบทบัญญัติกฎหมายให้การรับรองและคุ้มครองแล้ว ข้อที่ควรพิจารณาต่อไปก็คือ สิทธิในเครื่องหมายการค้านี้ ถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินหรือทรัพย์สินหรือไม่ เกี่ยวกับทรัพย์สิน และทรัพย์สินนั้น บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ให้คำนิยามไว้ดังต่อไปนี้ (มาตรา 98-101 (เดิม) ถูกยกเลิกและแทนที่โดยมาตรา 137-140 (ปัจจุบัน))

มาตรา 98 "อันว่าทรัพย์สินนั้น โดยนิตินัยได้แก่วัตถุมีรูปร่าง

มาตรา 99 "ทรัพย์สินนั้น ท่านหาความรวมทั้งทรัพย์สินทั้งวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาได้และถือเอาได้"

มาตรา 100 "อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ที่ดินกับทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินนั้น หรือ ประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้น อนึ่งคำว่า อสังหาริมทรัพย์ ท่านหาความรวมถึงสิทธิทั้งหลายอัน เกี่ยวกับการมสิทธิในที่ดินด้วย"

มาตรา 101 "สังหาริมทรัพย์ ได้แก่ทรัพย์สินทั้งหลายอันอาจขนเคลื่อนจาก ที่แห่งหนึ่ง ไปแห่งอื่นได้ ไม่ว่าเคลื่อนด้วยแรงเดินแห่งตัวทรัพย์สินเองหรือเคลื่อนด้วยกำลังภายนอก อนึ่งคำว่าสังหาริมทรัพย์ ท่านหาความรวมทั้งกำลังแรงแห่งธรรมชาติอันอาจถือเอาได้ และทั้งสิทธิ ทั้งหลายอัน เกี่ยวด้วยสังหาริมทรัพย์ด้วย"

จากบทนิยามดังกล่าวอาจตีความได้ว่าสิทธิในเครื่องหมายการค้า นั้น มิใช่ ทรัพย์สินด้วยเหตุผลที่ว่า สิทธิในเครื่องหมายการค้ามิใช่วัตถุมีรูปร่าง อาจมีข้อโต้แย้งขึ้นมาว่า ตัวเครื่องหมายการค้า นั้นเองเป็นวัตถุมีรูปร่าง โดยอาจมีลักษณะปรากฏและ/หรือสำเนียงเรียกขาน เพราะฉะนั้นควรถือได้หรือไม่ว่าเครื่องหมายการค้า นั้นเป็นทรัพย์สิน ในข้อนี้มีความเห็นว่า แม้ตัววัตถุ ที่เป็นเครื่องหมายอาจถือเป็นทรัพย์สิน เพราะเป็นวัตถุที่มีรูปร่างลักษณะปรากฏ และ/หรือสำเนียง เรียกขาน แต่โดยตัวรูปเครื่องหมายนั้นเอง โดยลำพังย่อมไม่มีความสำคัญในแง่มูลค่าของกฎหมาย เครื่องหมายการค้า อาทิเช่น เครื่องหมายคำว่า "Coke" นั้นอาจมีมูลค่าเพียง 50 สตางค์ เท่านั้น แต่เมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้า "Coke" ได้นำเอาเครื่องหมายการค้า "Coke" ไปใช้บนสินค้าอื่นอีกหลายอย่าง เครื่องหมาย "Coke" ดังกล่าวก็กลายเป็นเครื่องหมายการค้า ซึ่งมี คำนียามคิดเป็นมูลค่า หลายพันล้านบาท จากตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นว่า ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องหมายการค้า นั้นสาระสำคัญจึงมิได้อยู่ที่ตัวเครื่องหมายนั้นเอง โดด ๆ ตามลำพัง แต่หากอยู่ที่สิทธิที่จะ นำเอาเครื่องหมายนั้น ไปใช้กับสินค้าของตนอย่างเป็นเครื่องหมายการค้า สิทธิในประการหลังนี้ ซึ่งก็คือสิทธิในเครื่องหมายการค้าดังกล่าวข้างต้นมีสภาพเป็นนามธรรมไม่ใช่วัตถุที่มีรูปร่าง จึงไม่ สมควรที่จะถือว่าเป็นทรัพย์สิน ในเรื่องนี้ ศาลฎีกาก็ได้มีคำพิพากษาในทิศทางที่สอดคล้องกับแนว ความคิดนี้กล่าวคือในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 677/2532 ศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยว่า "เครื่องหมาย การค้าเป็นทรัพย์สินทางปัญญา มิใช่สังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ที่สามารถได้กรรมสิทธิ์โดย การครอบครองปรปักษ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382"

จากคำพิพากษาฎีกาข้างต้น ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าเครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สินทางปัญญา คำว่า "ทรัพย์สินทางปัญญานั้น แม้จะเป็นคำที่รู้จักคุ้นเคยกันดีและใช้กันมาก ในหมิ่นกฎหมาย โดยให้หมายความรวมถึงเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร ก็ตาม แต่ก็มิใช่เป็นคำที่มีอยู่ในตัวบทกฎหมายของไทยโดยตรง จึงยังไม่มี ความหมายที่ชัดเจนพอเพียง จึงเห็นว่าควรที่จะนำเอาหลักกฎหมายทั่วไป อันเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาปรับใช้ กล่าวคือ เนื่องจากเครื่องหมายการค้ามิได้มีสาระสำคัญอยู่ที่ตัวเครื่องหมายใด ๆ ตามลำพังหากแต่มีสาระสำคัญอยู่ที่สิทธิที่จะนำเอาเครื่องหมายนั้น ไปใช้กับสินค้าอย่างเป็นเครื่องหมายการค้าเพื่อบ่งชี้แหล่งกำเนิดที่มาของสินค้า สิทธิในเครื่องหมายการค้าดังกล่าวนี้ จึงอาจถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 99 ดังกล่าวข้างต้น เพราะสิทธิในเครื่องหมายการค้าแม้เป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างก็ตาม แต่ก็อาจมีราคาได้และถือเอาได้ กล่าวคือ การโอนเครื่องหมายการค้า หรือการอนุญาตให้ใช้สิทธิทางการค้านั้น โดยทั่วไป ย่อมมีค่าตอบแทน เป็นราคามากน้อยตามค่านิยม (Goodwill) ของเครื่องหมายการค้า การโอนหรือการอนุญาตให้ใช้สิทธิในเครื่องหมายการค้า โดยเนื้อหาที่แท้จริงแล้วก็คือการโอนสิทธิที่จะใช้เครื่องหมายนั้นอย่าง เป็นเครื่องหมายการค้ากับสินค้า หรือการอนุญาตให้บุคคลอื่นมีสิทธิใช้เครื่องหมายนั้นอย่าง เป็นเครื่องหมายการค้ากับสินค้าของตนเอง เมื่อถือว่าสิทธิในเครื่องหมายการค้า นั้นเป็นสิทธิตามกฎหมายและเป็นทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ผลตามกฎหมายที่น่าพิจารณา จึงได้แก่ว่า เจ้าของผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าย่อมมีสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ที่จะใช้สอย จำหน่าย ได้ซึ่งดอกผล ใช้สิทธิติดตาม และเอาคืนและชดชวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น บทบัญญัติในมาตรา 1336 มีดังต่อไปนี้

มาตรา 1336 "ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอย และจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินจะยึดถือไว้ และมีสิทธิชดชวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น โดยมีขอบด้วยกฎหมาย"

จากบทบัญญัติในมาตรา 1336 นี้ เจ้าของสิทธิในเครื่องหมายการค้าในฐานะที่เป็นสิทธิตามกฎหมายและเป็นทรัพย์สิน โดยหลักทั่วไปย่อมมีสิทธิใช้สอยเครื่องหมายการค้าของตน และมีสิทธิป้องกันมิให้บุคคลอื่นฝ่าฝืนสิทธิของตน โดยใช้เครื่องหมายการค้า นั้น โดยผลการไม่ขออนุญาตก่อนได้ และตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 หรือพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ก็มีบทบัญญัติให้สิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ อาทิเช่นในมาตรา 41 และ 42 ของพระราชบัญญัติ

เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และในมาตรา 63 และ 67 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534 (ซึ่งรายละเอียดของมาตราดังกล่าวมีไว้ในบทนี้แล้ว) ดังนั้นสิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า จึงเป็นสิทธิตามกฎหมายที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าบัญญัติไว้เฉพาะเจาะจง ปัญหาที่ควรพิจารณาต่อไปจึงเป็นว่าสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นมีความสัมพันธ์กับสิทธิในเครื่องหมายการค้าอย่างไร เป็นสิทธิเดียวกันหรือเป็นสิทธิที่แตกต่างกันมีเหตุผลสัมพันธ์กันอย่างไร

ง) ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในเครื่องหมายการค้า และสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในเครื่องหมายการค้า และสิทธิในการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่าเป็นสิทธิอันเดียวกัน หรือต่างกันนั้น มีแง่มุมที่น่าพิจารณา กล่าวคือ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1336 ดังกล่าวข้างต้น เมื่ออ่านถ้อยคำแล้ว เห็นว่า มีเจตนารมณ์ที่จะบัญญัติสิทธิใช้สอย สิทธิจำหน่าย สิทธิได้ต่อผล สิทธิติดตามและเอาคืน สิทธิขัดขวางผู้อื่นแยกเป็นสิทธิตามกฎหมายต่างหากจากกรรมสิทธิในทรัพย์สินนั่นเอง โดยบัญญัติให้สิทธิดังกล่าวเหล่านั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีกรรมสิทธิในทรัพย์สิน มีความเห็นว่าหลักการและเจตนารมณ์ในมาตรา 1336 นี้ มีผลใช้บังคับในกรณีเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าอันถือเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งด้วยเช่นกัน กล่าวคือ กฎหมายเครื่องหมายการค้า ได้ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิในเครื่องหมายการค้าของเจ้าของ โดยมีบทบัญญัติกำหนดสิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ผู้อื่นลักลอบนำเอาไปจดทะเบียนไว้โดยไม่มีสิทธิ เป็นสิทธิตามกฎหมายที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าบัญญัติไว้โดยเฉพาะเจาะจง จึงอาจถือได้ว่าสิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า เป็นสิทธิที่ต่างจาก และแยกต่างหากจากสิทธิในเครื่องหมายการค้า

ประเด็นที่ควรพิจารณาต่อไปจึงเป็นว่า เมื่อสิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นสิทธิแยกต่างหากจากสิทธิในเครื่องหมายการค้าแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิทั้งสองประเภทนี้มีต่อกันอย่างไรมีความเห็นว่า สิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นผลมาจากสิทธิในเครื่องหมายการค้า ซึ่งจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 41 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และมาตรา 67 ของพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้ผู้มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าดีกว่า สามารถฟ้องเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมาย

การค้าของผู้จดทะเบียนได้ อย่างไรก็ตาม สิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากสิทธิในเครื่องหมายการค้าในทุกกรณีแต่อย่างใด สิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอาจเกิดจากเหตุอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้ มิใช่เกิดจากสิทธิในเครื่องหมายการค้าเอง เช่นสิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพราะเครื่องหมายการค้านั้น ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย หรือขัดขวางต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือกลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขาย หรือมิได้มีการใช้เครื่องหมายการค้านั้นโดยสุจริต ตามมาตรา 61, 62, 63, และ 66 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 และมาตรา 41(2), (3) และมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะเจาะจงซึ่งสิทธิในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยมิได้มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าของผู้ร้องขอให้เพิกถอนแต่อย่างใด

ประเด็นที่ควรพิจารณาอีกประการหนึ่ง ได้แก่ กฎหมายเครื่องหมายการค้า มิได้บัญญัติการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ในฐานะที่เป็นสิทธิตามกฎหมายเท่านั้น หากแต่ได้บัญญัติไว้ในฐานะที่เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานแห่งรัฐ ในการที่จะใช้ดุลยพินิจเพื่อเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าด้วย ซึ่งการเพิกถอนในกรณีนี้ ไม่มีความเกี่ยวข้องกันแต่อย่างใดกับสิทธิในเครื่องหมายการค้า อาทิเช่น การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพราะเหตุแห่งการไม่ต่ออายุทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นตามที่กฎหมายกำหนดในมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 หรือตามมาตรา 56 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

3.2 สาระสำคัญเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

3.2.1. เหตุแห่งการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

รากฐานแนวความคิดเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น มีเจตนารมณ์สืบเนื่องมาจากการพัฒนาทางการค้า มุ่งหมายที่จะคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงและผู้ที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นจริง ๆ ตลอดไปจนถึงสาธารณชนผู้บริโภคในสังคมส่วนใหญ่โดยอาศัยเจตนารมณ์ดังกล่าว พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 จึงได้กำหนดเหตุแห่งการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแบ่งออกเป็น 6 เหตุใหญ่ดังต่อไปนี้

- 1) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเกิดจากการอ้างสิทธิในเครื่องหมายการค้า
- 2) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนไว้โดยไม่ใช้เครื่องหมายการค้าของตน
- 3) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากการขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนตลอดจนรัฐประศาสนโยบาย
- 4) การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพราะเครื่องหมายการค้ากลายเป็นสิ่งสามัญ
- 5) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากเหตุแห่งการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- 6) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยเจ้าของเลิกใช้เครื่องหมายนั้น

1) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเกิดจากการอ้างสิทธิดีกว่าในเครื่องหมายการค้า

เจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายโดยการอ้างสิทธิดีกว่านั้นมุ่งประสงค์จะคุ้มครองผู้ที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นกับสินค้าของตนมาก่อนอย่างเป็นหลักเป็นฐานมากพอที่จะอ้างได้ว่าตนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น เป็นการคุ้มครองธุรกิจการค้าของเขามีให้หยุดชะงักลง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อภารกิจของประชาชนและเศรษฐกิจเป็นส่วนรวม (อีกทั้งเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชนให้ได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง)

อย่างไรก็ตาม กฎหมายมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมโดยไม่มีข้อจำกัด แต่หากมีจุดประสงค์ที่จะให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมมีการใช้เครื่องหมายการค้านั้นอย่างต่อเนื่องกว้างขวาง โดยตลอดด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงได้จำกัดขอบเขตสิทธิของเจ้าของเดิมไว้ภายในชั่วระยะเวลาหนึ่ง เช่น พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ของไทย มาตรา 67 กำหนดการคุ้มครองสิทธิของเครื่องหมายการค้าเดิมไว้เพียง 5 ปี ทั้งนี้เพื่อที่จะกระตุ้นเตือนให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมจะต้องมาดำเนินธุรกิจการค้าและใช้เครื่องหมายการค้าของตนในประเทศไทยโดยเร็ว นอกจากนี้การจำกัดขอบเขตสิทธิของเจ้าของเดิมก็เพื่อที่จะให้ความคุ้มครองแต่อยู่ที่เริ่มใช้เครื่องหมายการค้าในภายหลัง แต่ได้มุ่งใช้เครื่องหมายการค้านั้นกับสินค้าที่ตนผลิตขึ้นอย่างจริงจัง ซึ่งอาจออกมาในรูปของการลงทุน

ขนาดใหญ่อย่างต่อเนื่อง การขยายกิจการ การส่งเสริมการขาย การขยายตลาด เป็นต้น ซึ่งหากกฎหมายไม่ให้ความคุ้มครองแก่เขาด้วยแล้ว ก็อาจจะก่อให้เกิดการเสียหายในธุรกิจการค้าอันจะมีผลต่อการบริโภคของสาธารณชน และเศรษฐกิจโดยส่วนรวมเช่นเดียวกัน โดยอาศัยเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา จึงได้บัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา 67 ภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ตามมาตรา 40 ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ หากแสดงได้ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ตนตั้งกว่าผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น

ถ้าผู้ร้องแสดงได้แต่เพียงว่า ตนมีสิทธิดีกว่าเฉพาะสินค้าบางอย่างในจำพวกของสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ศาลมีคำสั่งจำกัดสิทธิแห่งการจดทะเบียนให้อยู่เฉพาะสินค้าที่ผู้ร้องไม่ได้แสดงว่าตนมีสิทธิดีกว่า"

ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายไทยมาตรานี้โดยขั้นพื้นฐานแล้ว มีแนวโน้มสอดคล้องกับบทบัญญัติของสนธิสัญญากรุงปารีส แม้ว่าไทยจะมีได้เป็นภาคีในสนธิสัญญาดังกล่าว แต่จะมีข้อแตกต่างในรายละเอียดปลีกย่อยอื่นอีก ซึ่งจะกล่าวในบทวิเคราะห์วิจารณ์ในบทต่อไป

2.) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากการที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนไว้โดยไม่ได้ใช้เครื่องหมายการค้าของตน

เป็นที่ชัดเจนอยู่แล้วว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น มุ่งหมายที่จะให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ใช้เครื่องหมายการค้าของตนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ การไม่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นจึงถือได้ว่าเป็นการขัดกับเจตนารมณ์พื้นฐานของกฎหมายดังกล่าว กฎหมายจึงกำหนดให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวออกไปเสีย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายอื่นที่มุ่งประสงค์จะใช้เครื่องหมายการค้าของตนอย่างจริงจัง ได้มีโอกาสใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้ อันจะมีผลทำให้การพัฒนาทางธุรกิจการค้าไม่หยุดชะงักขาดตอนไป ด้วยเหตุแห่งเจตนารมณ์ดังกล่าว กฎหมายจึงได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะต้องใช้เครื่องหมายการค้า หากไม่ใช้เครื่องหมายการค้าในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ ผู้อื่นที่ประสงค์จะใช้ก็ควรจะขอให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้กำหนดระยะเวลาที่กำหนดให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องใช้เครื่องหมายการค้านั้นเสียภายใน 5 ปี นับแต่วันจดทะเบียน แต่เนื่องจากในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารการคมนาคม การติดต่อทางธุรกิจการค้าเป็นไปอย่างสะดวก และรวดเร็วมากขึ้นทุกที กฎหมายจึงได้กำหนดระยะเวลาอันเป็นเงื่อนไขที่จะให้ผู้จดทะเบียนจะต้องใช้เครื่องหมายการค้าให้สิ้นลง ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับใหม่ พ.ศ. 2534 มาตรา 63 ได้ย่นระยะเวลาลงจาก 5 ปี ตามกฎหมายเดิมเหลือเพียง 3 ปี เพราะผู้ร่างกฎหมายฉบับนี้เชื่อว่าผู้ประกอบการค้าในสมัยปัจจุบัน อยู่ในวิสัยที่จะใช้เครื่องหมายการค้าได้อย่างรวดเร็วซึ่งมาตรา 63 บัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา 63 ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ หากพิสูจน์ได้ว่าในขณะที่ขอจดทะเบียน เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นมิได้ตั้งใจโดยสุจริตที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ และตามความจริงก็ไม่เคยมีการใช้เครื่องหมายการค้านั้น โดยสุจริตสำหรับสินค้าดังกล่าวเลย หรือในระหว่างสามปีก่อนที่จะมีคำร้องขอให้เพิกถอนมิได้มีการใช้เครื่องหมายการค้านั้น โดยสุจริตสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ ทั้งนี้เว้นแต่เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นจะพิสูจน์ได้ว่า การที่มิได้ใช้เครื่องหมายการค้านั้นมีสาเหตุมาจากพฤติการณ์พิเศษในทางการค้า และมีได้มีสาเหตุมาจากความตั้งใจที่จะไม่ใช้หรือจะละทิ้งเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้"

3) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากการขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชนตลอดจนรัฐประศาสนโยบาย

ในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามหัวข้อนี้ กฎหมายมีเจตนารมณ์ใหญ่ที่จะคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชน และสังคมเป็นสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์ใหญ่ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสนหลงผิดขึ้นในหมู่สาธารณชนผู้ซื้อ และใช้สินค้า มิให้สับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้า ตลอดจนถึงลักษณะและคุณภาพของสินค้าด้วย เป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง จึงเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้ได้สินค้าตามชนิด ลักษณะ และคุณภาพที่ต้องการ อย่างไรก็ตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าก็มิได้มีเจตนารมณ์ที่จะคุ้มครองทางด้านเศรษฐกิจการค้า และการบริโภคของประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่กฎหมายยังได้ขยายความคุ้มครองไปในระดับกว้างครอบคลุมไปถึงด้านการเมือง วัฒนธรรมและสังคมด้วย เพราะฉะนั้นเครื่องหมายการค้าใดที่มีลักษณะเป็นที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นเครื่องหมายที่มีสัญลักษณ์ที่อาจ

จะก่อให้เกิดความไม่สงบทางการเมือง ตลอดไปจนถึงการขัดกันนโยบายของรัฐ กฎหมายเครื่องหมายการค้าก็มีบทบัญญัติเปิดช่องให้สามารถเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้โดยเจตนารมณ์พื้นฐานดังกล่าวมานี้ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าพ.ศ. 2534 มาตรา 61 และ 62 จึงได้บัญญัติการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ดังกล่าวไว้ดังนี้

"มาตรา 61 ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ หากแสดงได้ว่าเครื่องหมายการค้านั้น ในขณะที่ยจดทะเบียนมิได้ เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8"

"มาตรา 62 บุคคลใดเห็นว่าเครื่องหมายการค้าใดขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย บุคคลนั้นอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้"

4) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าเนื่องจากเครื่องหมายการค้านั้นกลายเป็นสิ่งสามัญในทางการค้าขาย

เจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าในส่วนนี้มุ่งที่จะคุ้มครองสาธารณชน โดยส่วนรวมโดยเฉพาะผู้ประกอบการค้าผู้ซื้อสินค้า ให้สามารถสื่อความหมายถึงกันได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์โดยใช้คำสามัญในทางการค้าที่มีอยู่อย่างไม่ต้องเป็นกังวลว่าจะไปละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าผู้หนึ่งผู้ใด การเพิกถอนในข้อนี้ดูเสมือนว่าค่อนข้างจะไม่ใช่เป็นธรรมต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมผู้ที่ได้คิดประดิษฐ์และใช้เครื่องหมายการค้านั้นมากับสินค้าของตน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว จะใช้เป็นทีแพร่หลายจนรู้จักกันอย่างดี เป็นที่กล่าวขานติดปากของบุคคลทั่วไปจนคำดังกล่าวนั้นกลายเป็นคำสามัญที่ใช้เรียกขานกันในทางการค้าและสาธารณชน อย่างไรก็ตามแม้จะไม่ใช่เป็นความผิดทางเจ้าของเครื่องหมายการค้าก็ตาม แต่เนื่องจากมีผลกระทบต่อแบบแผนของสังคมกฎหมายเครื่องหมายการค้าจึงจำเป็นต้องปกป้องสิทธิของสังคมส่วนรวมไว้เป็นสำคัญ ซึ่งตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2534 ได้เดินตามเจตนารมณ์นี้ โดยได้ระบุไว้โดยเฉพาะเจาะจงว่าเครื่องหมายการค้าที่จะถูกเพิกถอนตามหัวข้อนี้ จะต้องเป็นเครื่องหมายการค้าซึ่งได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขาย สำหรับสินค้าบางอย่างหรือบางจำพวก จนกระทั่งในวงการค้าหรือในสายตา

ของสาธารณชน เครื่องหมายการค้านั้น ได้สูญเสียความหมายของการเป็นเครื่องหมายการค้าไปแล้ว มาตรา 66 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าได้บัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา 66 ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ หากแสดงได้ว่าในขณะที่ร้องขอขึ้นเครื่องหมายการค้านั้น ได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขายสำหรับสินค้าบางอย่างหรือบางจำพวก จนกระทั่งในวงการค้าหรือในสายตาของสาธารณชน เครื่องหมายการค้านั้น ได้สูญเสียความหมายของการเป็นเครื่องหมายการค้าไปแล้ว"

5) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากเหตุแห่งการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

กฎหมายเครื่องหมายการค้านั้น โดยทั่วไป ย่อมมีเจตนารมณ์ที่จะจัดระเบียบในทางธุรกิจการค้าเพื่อคุ้มครองทั้งผู้ประกอบการค้า ผู้บริโภค สาธารณชนทั่วไปและสังคม การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจึงต้องเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน จึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้ประสงค์จะได้รับการคุ้มครอง เช่น ผู้ประกอบการค้าจะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนนั้น เพื่อให้เจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายการค้าดังที่ได้กล่าวนั้นบรรลุผล ผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามจึงไม่ได้รับการคุ้มครองพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ก็ดำเนินตามเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้ โดยให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการค้าที่จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้อย่างมีเงื่อนไขว่า ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและแบบแผนที่ได้วางไว้ เช่น ระเบียบหลักเกณฑ์ในการต่ออายุทะเบียนเครื่องหมายการค้า ดังนั้น หากเจ้าของทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่ปฏิบัติตาม ก็อาจจะเสียสิทธิและทะเบียนเครื่องหมายการค้าก็อาจจะถูกเพิกถอนได้ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา 55, 56 และ 58 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า

"มาตรา 55 ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง และนายทะเบียนเห็นว่าการขอต่ออายุเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 54 วรรคสอง ให้นายทะเบียนต่ออายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าขึ้นอีกสิบปี นับแต่วันสิ้นอายุการจดทะเบียนเดิม หรือนับแต่วันสิ้นอายุการจดทะเบียนที่ได้ต่อไว้ครั้งสุดท้ายแล้วแต่กรณี"

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลา ตาม มาตรา 54 วรรคหนึ่ง แต่นายทะเบียนเห็นว่าการขอต่ออายุไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 54 วรรคสอง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งนั้น และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นทราบโดยไม่ชักช้า ถ้าเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งขยายกำหนดเวลาดังกล่าวออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี

มาตรา 56 "ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามิได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเครื่องหมายการค้านั้นได้ถูกเพิกถอนการจดทะเบียนแล้ว"

มาตรา 58 "ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่า เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วฝ่าฝืน หรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อจำกัดที่นายทะเบียนกำหนดในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น"

6) การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยเจ้าของเลิกใช้เครื่องหมายการค้านั้น

เนื่องจากกฎหมายเครื่องหมายการค้า นั้น โดยพื้นฐานส่วนใหญ่พัฒนาขึ้นมาจากรากฐานเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี เน้นการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรมส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการดำเนินการค้าและประกอบธุรกิจ แผนการและการตัดสินใจทางธุรกิจของผู้ประกอบการค้าจึงเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นที่ยอมรับและรับรองโดยกฎหมาย ดังนั้นเมื่อผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีความประสงค์ที่จะเลิกใช้เครื่องหมายการค้าอย่างหนึ่งอย่างใด กับสินค้าใด หรือมีความประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจการค้าใด ๆ ก็ถือว่าเป็นสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ของเขาตามระบบเศรษฐกิจแบบการตลาดเสรี กฎหมายเครื่องหมายการค้าก็มีเจตนารมณ์

ที่จะเดินตามทิศทางดังกล่าวนี้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534 ก็ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ใน 2 มาตรา คือ มาตรา 57 และ มาตรา 59 ดังต่อไปนี้

"มาตรา 57 เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วอาจร้องขอต่อนายทะเบียนให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนเองได้ แต่ในกรณีที่มีการจดทะเบียนสัญญาตัดให้ใช้เครื่องหมายการค้านั้น การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับอนุญาตด้วย เว้นแต่สัญญาตัดดังกล่าวจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การขอเพิกถอนการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง"

"มาตรา 59 ถ้าเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือตัวแทนเล็กตั้งสำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทย แล้วให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น

ในกรณีที่นายทะเบียนมีเหตุอันควรเชื่อว่า เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วหรือตัวแทนเล็กตั้งสำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทยแล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือตัวแทน ๗ สำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ชี้แจงเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน

ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับคำตอบภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ประกาศโฆษณาว่าจะเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้านายทะเบียนยังไม่ได้รับคำตอบภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามวรรคสาม ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น"

เมื่อพิจารณาถึงเหตุแห่งการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าทั้ง 6 เหตุที่กล่าวมาแล้วก็อาจจะสรุปได้ว่า เหตุผลชั้นพื้นฐานสำหรับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ย่อมเป็นไปเพื่อการคุ้มครองผู้ประกอบการค้าที่ทำการค้าอย่างสุจริต ด้วยสติปัญญา และความ
 อุตสาหวิริยะ ให้ความคุ้มครองแก่สาธารณชนผู้บริโภคให้พ้นจากความลับลวงมิด หรือการ
 หลอกลวงในแหล่งกำเนิดของสินค้า เพื่อให้ได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพดีตามความต้องการ และ
 เพื่อมุ่งให้การคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมให้ได้พัฒนาและเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น
 อันจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีความมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิด
 เกิดการคุ้มครองทางด้านต่าง ๆ ทั้งที่กล่าวมานี้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยให้มีความสมดุล
 มากที่สุดในระหว่างเหตุผลในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว

3.2.2. หน่วยงานหรือผู้มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เปรียบ
 เทียบกับพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และแก้ไขเพิ่มเติมแล้วจะเห็นได้ว่า
 กฎหมายใหม่ได้ให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารมากขึ้นในการพิจารณาเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 ด้วยเหตุต่าง ๆ เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ใน
 มาตรา 37-42 จะเห็นได้ว่ากฎหมายให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมาย
 การค้า จำกัดเพียงไม่กี่กรณีอันได้แก่ การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้ากรณีเจ้าของไม่ต่อ
 อายุตามมาตรา 37 หรือในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้เลิกตั้งสำนักงานทางการค้า หรือ
 สถานที่สำหรับส่งบัตรหมายในประเทศไทย ตามมาตรา 39 ส่วนการเพิกถอนในกรณีอื่น ๆ อันได้
 แก่การอ้างสิทธิดีกว่าในเครื่องหมายการค้า การกล่าวอ้างว่าเครื่องหมายการค้านั้นได้กลายเป็น
 สิ่งสามัญในการค้าขาย หรือในกรณีที่กล่าวอ้างว่าเครื่องหมายการค้านั้นได้จดไว้โดยไม่ถูกต้อง
 ตามกฎหมายตลอดไปจนถึงการกล่าวอ้างว่า เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นมิได้ใช้เครื่องหมาย
 การค้าที่จดทะเบียนไว้โดยสุจริตมาเกิน 5 ปี ตามมาตรา 41 และ 42 เหล่านี้กฎหมายให้เป็น
 อำนาจฝ่ายตุลาการอันได้แก่ศาลยุติธรรม ในการพิจารณาเพิกถอนทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามเนื่อง
 จากกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้ใช้บังคับมากกว่า 50 ปีแล้วซึ่งในสมัยนั้นธุรกิจ
 การค้าในประเทศไทยยังไม่ได้พัฒนาเจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างในสมัยปัจจุบัน

เนื่องจากธุรกิจการค้าในปัจจุบันได้เติบโตไปมากมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนใน
 การที่ผู้ประกอบการค้าจะวางนโยบายการประกอบธุรกิจ และขยายตลาดทางการค้าของตน
 เนื่องจากเครื่องหมายการค้าเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้ประกอบการค้าใช้เป็นเครื่องมือในการ
 วางนโยบายการประกอบธุรกิจ และขยายตลาดทางการค้าของตน และเพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง

แปลงอย่างรวดเร็วของการแข่งขันทางการค้าในปัจจุบัน กฎหมายใหม่จึงจำเป็น เพราะฉะนั้นการ
 เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยอาศัยอำนาจตุลาการคือศาลนั้นจึงเหมาะสม แม้ว่าใน
 ระบบศาลนั้นจะมีวิธีพิจารณาค่อนข้างเคร่งครัดตามกฎหมาย วิธีพิจารณาโดยมีความยืดหยุ่นตาม
 สถานการณ์ทางการค้าน้อย และต้องเสียเวลาในการพิจารณาเรื่องราวดังกล่าวมากก็ตาม แต่
 เมื่อธุรกิจการค้าได้พัฒนาเติบโตเปลี่ยนแปลงรวดเร็วยิ่งขึ้น ก็เริ่มมีความรู้สึกและความคิดเห็นกัน
 โดยทั่วไปว่า ระบบการพิจารณาที่เคร่งครัดและใช้เวลามากของศาล อาจจะไม่เหมาะสม และ
 อาจไม่สามารถที่จะตอบสนองความจำเป็นอันเร่งด่วน ของการพัฒนาธุรกิจทางการค้าได้อย่าง
 เหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์พระราชบัญญัติฉบับใหม่จึงตอบสนองต่อความจำเป็นดังกล่าวนี้
 ด้วยการขยายบทบาทของฝ่ายบริหารให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพราะการพิจารณาของฝ่ายบริหารนั้นมี
 ระเบียบวิธีเคร่งครัดน้อยกว่า มีความยืดหยุ่นต่อเหตุการณ์ได้มากกว่า ตอบสนองนโยบายของรัฐได้
 อย่างสอดคล้องยิ่งกว่า ตลอดจนใช้เวลาในการพิจารณาน้อยกว่า ด้วยแนวความคิดดังกล่าวมานี้
 ในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งของธุรกิจการค้า
 กฎหมายฉบับใหม่จึงได้เพิ่มอำนาจและบทบาทให้แก่ฝ่ายบริหารเพิ่มขึ้นมาก โดยการกำหนดให้
 คณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีบทบาทเพิ่มขึ้นมิใช่แต่เพียงพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำวินิจฉัยของ
 นายทะเบียน แต่หากเพิ่มบทบาทไปถึงการวินิจฉัยกั้นกรรมการ เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมาย
 การค้าก่อนที่จะมีการอุทธรณ์ไปยังศาลด้วย ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยลดจำนวนคดีเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมาย
 การค้าที่จะไปสู่ศาลให้น้อยลงบ้างไม่มากนักน้อย มีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า
 บางกรณีก็ตามกฎหมายเดิมนั้นผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำคดีไปสู่ศาลได้โดยตรง แต่ตามกฎหมาย
 ใหม่ นั้น ผู้มีส่วนได้เสียไม่สามารถจะฟ้องคดีต่อศาลได้โดยตรงจะต้องนำเรื่องนั้นเข้าสู่การพิจารณา
 ของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเสียก่อน อย่างเช่นในกรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมาย
 การค้าเพราะเหตุแห่งการไม่ใช้เครื่องหมายการค้า นั้น ตามมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมาย
 การค้าเดิม พ.ศ. 2474 และตามมาตรา 63 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับใหม่
 พ.ศ. 2534 การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยเหตุที่เครื่องหมายการค้า นั้น มิได้เป็น
 เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะหรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้าม หรือเป็น
 เครื่องหมายการค้าที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือรัฐประศาสน์นโยบาย
 ตามมาตรา 41(3) ของกฎหมายเดิมและตามมาตรา 61 และมาตรา 62 ของกฎหมายใหม่

- กรณีเปรียบเทียบการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่ใช้เครื่องหมาย
 การค้าตามกฎหมายเก่าและใหม่

"มาตรา 42 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เมื่อมีเจ้าทุกข์ร้องขอต่อศาลและศาลพิจารณาเห็นเหตุว่า ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า หรือเจ้าของคนก่อน ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้โดยมิได้ตั้งใจสุจริตที่จะใช้เป็นเครื่องหมายสินค้านั้น ๆ และตามความจริงก็มีได้เคยใช้เครื่องหมายนั้นสำหรับสินค้านั้น ๆ โดยสุจริตประการหนึ่ง หรืออีกประการหนึ่งในระหว่างห้าปีก่อนร้องขอนั้นมิได้มีการใช้โดยสุจริตซึ่งเครื่องหมายการค้าอันได้จดทะเบียนไว้ดังนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียน เว้นแต่การที่ไม่ได้ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวมาข้างบนนั้นเป็นด้วยพฤติการณ์พิเศษในการค้า และไม่ใช้เป็นเพราะความตั้งใจที่จะไม่ใช้หรือความตั้งใจที่จะละทิ้งเครื่องหมายนั้นสำหรับสินค้าที่จดทะเบียนไว้"

"มาตรา 63 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดได้ หากพิสูจน์ได้ว่า ในขณะที่ขอจดทะเบียน เจ้าของเครื่องหมายการค้าอันมิได้ตั้งใจโดยสุจริตที่จะใช้เครื่องหมายการค้าอันสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ และตามความจริงก็ไม่เคยมีการใช้เครื่องหมายการค้าอันโดยสุจริตสำหรับสินค้านั้นเลย หรือในระหว่างสามปีก่อนที่จะมีคำร้องขอให้เพิกถอนมิได้มีการใช้เครื่องหมายการค้าอันโดยสุจริตสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่เจ้าของเครื่องหมายการค้าอันจะพิสูจน์ได้ว่า การที่มิได้ใช้เครื่องหมายการค้าอันมีสาเหตุมาจากพฤติการณ์พิเศษในทางการค้า และมีได้มีสาเหตุมาจากความตั้งใจที่จะไม่ใช้หรือจะละทิ้งเครื่องหมายการค้าอันสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้"

- กรณีเปรียบเทียบการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรณีเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้าม หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือรัฐประศาสนโยบาย

"มาตรา 41 (3) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เครื่องหมายการค้าอัน ได้จดทะเบียนไว้ผิดต่อบทบัญญัติมาตรา 4 และ 5 แห่งพระราชบัญญัตินี้"

"มาตรา 61 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อคณะกรรมการ ให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดได้ หากแสดงได้ว่าเครื่องหมายการค้าอัน ในขณะที่จดทะเบียนมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8"

"มาตรา 62 บุคคลใดเห็นว่าเครื่องหมายการค้าขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย บุคคลนั้นอาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้"

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าในการพิจารณาเกี่ยวกับการเพิกถอนตามบทบัญญัติของมาตรา 61, 62 และ 63 นี้เป็นอำนาจในการวินิจฉัยกลั่นกรองอุทธรณ์คำวินิจฉัยของนายทะเบียนเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่า คำวินิจฉัยนั้นได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรม เนื่องจากกฎหมายได้พิจารณาเห็นว่า การเพิกถอนในกรณีดังกล่าวนี้เป็นเรื่องสำคัญมากกระทบกระเทือนต่อธุรกิจการค้าตลอดจนถึงเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กฎหมายจึงบัญญัติได้ศาลเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าไปยังศาลได้ ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติของมาตราที่ 65 ดังต่อไปนี้

"มาตรา 65 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เมื่อคณะกรรมการได้มีคำสั่งเพิกถอนหรือไม่เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 61 มาตรา 62 หรือมาตรา 63 ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ร้องขอให้เพิกถอนเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น และผู้ได้รับอนุญาตถ้ามี ทราบโดยไม่ชักช้า

ผู้ร้องขอให้เพิกถอน เจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น หรือผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งต่อศาลภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของคณะกรรมการ ถ้าไม่อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคำสั่งของคณะกรรมการเป็นที่สุด"

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นแล้ว พระราชบัญญัติฉบับใหม่ก็ได้เพิ่มอำนาจฝ่ายบริหารในการพิจารณากลั่นกรองการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าบางกรณีก็ตามกฎหมายเดิมก็เป็นอำนาจของฝ่ายบริหารอยู่แล้ว ให้มีการพิจารณากลั่นกรองที่ละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น เช่น ในกรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของทะเบียนเครื่องหมายการค้ายื่นคำขอต่ออายุไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายและมีได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับ พ.ศ. 2474 และตามมาตรา 55 วรรคสองของกฎหมายใหม่ พ.ศ. 2534 และในกรณีการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีเจ้าของเครื่องหมาย

การค้าที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือตัวแทนเลือกตั้งสำนักงานหรือสถานการณืที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทยแล้ว ตามมาตรา 39 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับ พ.ศ. 2474 และตามมาตรา 59 วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

กรณีเปรียบเทียบการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ายื่นคำขอต่ออายุไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมายเก่าและใหม่

"มาตรา 37 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ก่อนสิ้นอายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่น้อยกว่าสามเดือน ให้นายทะเบียนแจ้งวันสิ้นอายุไปยังเจ้าของเครื่องหมาย ณ สำนักงานที่จดทะเบียนไว้ และเมื่อหมดอายุการจดทะเบียนแล้ว ถ้าไม่มีคำขอต่ออายุยื่นขึ้นมาก็ดี หรือเจ้าของไม่ปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎ เสนาบดีสำหรับการขอต่ออายุก็ดี ท่านว่านายทะเบียนจะเพิกถอนเครื่องหมายการค้า นั้นเสียจากทะเบียนก็ได้"

"มาตรา 55 วรรค 2 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง แต่นายทะเบียนเห็นว่าการขอต่ออายุไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 54 วรรคสอง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นทราบโดยไม่ชักช้า ถ้าเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น"

กรณีเปรียบเทียบการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วหรือตัวแทนเลือกตั้งสำนักงาน ฯ หรือสถานการณืที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทยแล้ว ตามกฎหมายเก่า และใหม่

"มาตรา 39 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในกรณีที่มิได้มีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 37 วรรคสอง หรือมิได้มีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 38 วรรคสอง ให้ถือว่าคำวินิจฉัยของนายทะเบียน หรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณีเป็นที่สุด"

นอกจากนี้กฎหมายใหม่ยังได้เพิ่มบทบัญญัติที่กำหนดบทบังคับต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยให้อำนาจแก่นายทะเบียนสามารถสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้เช่นกัน ซึ่งได้แก่กรณีตามมาตรา 58 ตามกฎหมายใหม่ ซึ่งมีบทบัญญัติดังต่อไปนี้

"มาตรา 58 : ในกรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่า เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วฝ่าฝืนหรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือข้อจำกัดที่นายทะเบียนกำหนดในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น"

ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าฉบับใหม่อำนาจของฝ่ายบริหาร คือ คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าที่จะวินิจฉัยกลับกรองกรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 55 วรรค 2, 58 และ 59 วรรค 1 เป็นอำนาจในการวินิจฉัยกลับกรองอุทธรณ์คำวินิจฉัยของนายทะเบียน เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการวินิจฉัยกรณีเพิกถอนดังกล่าวนี้เป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจการค้า และการลงทุนเป็นสำคัญซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา 60 ดังนี้ บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

"มาตรา 60 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เมื่อนายทะเบียนได้มีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 55 วรรคสอง มาตรา 58 หรือ มาตรา 59 วรรคหนึ่งแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลให้เจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นทราบโดยมิชักช้า

เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน ถ้าไม่อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนเป็นที่สุด

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้เป็นที่สุด"

จากบทบัญญัติจะเห็นได้ว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ตามมาตรา 60 นี้ให้ถือเป็นที่สุดเข้าใจว่าเพราะกฎหมายเห็นว่าเป็นเรื่องเบ็ดเตล็ด ไม่สำคัญในแง่ที่ว่าไม่มีการขัดแย้งหรือ

โต้แย้งสิทธิในเครื่องหมายการค้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับระเบียบปฏิบัติทางด้านบริหารของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยตรง กฎหมายจึงกำหนดให้คำวินิจฉัยที่ตัดสินสุดท้ายที่ฝ่ายบริหาร

เมื่อเปรียบเทียบกฎหมายพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และกฎหมายพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ตามบทบัญญัติที่กล่าวมาแล้ว กรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเก่าและใหม่เป็นหน่วยงานอันเดียวกัน ได้แก่ นายทะเบียนเครื่องหมายการค้า คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าและศาลยุติธรรม

อย่างไรก็ตาม ได้มีแนวความคิดที่จะตั้งหน่วยงานพิเศษซึ่งเป็นหน่วยงานทางตุลาการขึ้นมาเพื่อพิจารณาคดีเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะ ได้แก่ ศาลทรัพย์สินทางปัญญา แต่แนวความคิดนี้ยังมิได้มีการผลักดันอย่างจริงจังแต่อย่างใด

3.2.3 มาตรการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่กล่าวมาในหัวข้อก่อน ๆ แล้ว ก็สามารถสรุปได้ว่า มาตรการและแนวปฏิบัติในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น แบ่งออกได้เป็น 3 วิธีใหญ่ ๆ ได้แก่

- 1) การเพิกถอนโดยนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า
- 2) การเพิกถอนโดยคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า
- 3) การเพิกถอนโดยศาล

1.) การเพิกถอนโดยนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า

การเพิกถอนโดยนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นมาตรการทางด้านบริหารที่มีแนวปฏิบัติโดยอาศัยเหตุแห่งการเพิกถอนตามกฎหมาย 5 เหตุ อันได้แก่

(1) ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามิได้ยื่นคำขอต่ออายุให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 55 วรรค 2)

(2) กรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามิได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลา (มาตรา 56)

(3) กรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนร้องขอต่อนายทะเบียนให้สั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนเอง (มาตรา 57)

(4) กรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ให้จดทะเบียนแล้วฝ่าฝืนหรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือข้อจำกัดที่นายทะเบียนกำหนด (มาตรา 59)

(5) กรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือตัวแทนเลิกตั้งสำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทย (มาตรา 59)

ในกรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า ด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดดังกล่าวข้างต้นนั้น ในบางเหตุนายทะเบียนย่อมมีอำนาจเด็ดขาดในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยไม่มีอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนได้ แต่ในบางเหตุคำสั่งเพิกถอนของนายทะเบียนก็ยังไม่เป็นที่สิ้นสุดสามารถที่จะมีการอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ แต่ในเหตุทั้ง 5 ข้างต้นนี้ กฎหมายมิได้บัญญัติให้มีการนำคดีไปสู่ศาลได้แต่อย่างใด จึงถือว่าเป็นเรื่องของการดำเนินการของฝ่ายบริหารโดยเฉพาะที่เป็นเช่นนี้ เข้าใจว่า เหตุแห่งการเพิกถอนทั้ง 5 เหตุนั้น เกี่ยวเนื่องกับวิธีระเบียนปฏิบัติของหน่วยราชการที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า หรือเป็นความประสงค์ของเจ้าของทะเบียนเครื่องหมายการค้าเอง หรือเป็นความปล่อยปละละเลยไม่คุ้มครองประโยชน์ของเจ้าของทะเบียนเครื่องหมายการค้านั่นเอง มิได้มีประเด็นข้อโต้แย้งสิทธิทางด้านกฎหมายอันเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงไม่มีประเด็นข้อกฎหมายที่จะต้องอาศัยอำนาจตุลาการคือศาล เข้ามาวินิจฉัยตีความในกรณีที่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ กฎหมายก็บัญญัติให้มีการยื่นอุทธรณ์ภายในขอบเขตของอำนาจบริหารได้เท่านั้น

กรณีที่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ามีคำสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ โดยเด็ดขาดได้แก่

(1) กรณีตามมาตรา 56 ที่เจ้าของเครื่องหมายการค้ามิได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ภายในเก้าสิบวันก่อนวันสิ้นอายุ (การขอต่ออายุทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้เป็นไปตามกฎกระทรวง อนึ่ง อายุของทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายมาตรา 53 กำหนดให้มีอายุสิบปีนับแต่วันที่จดทะเบียนตามมาตรา 42) การเพิกถอนการจดทะเบียนตามเหตุนี้ ถือได้ว่าเป็นไปโดยอัตโนมัติตามกฎหมาย

(2) กรณีตามมาตรา 57 ซึ่งเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นผู้ร้องขอต่อนายทะเบียนให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนเอง ซึ่งเป็นกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าแสดงเจตนาที่จะไม่ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวนั้นอีกต่อไป ดังนั้นนายทะเบียนย่อมมีคำสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้โดยตรง อย่างไรก็ดี ในกรณีที่มีการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับอนุญาตด้วย เว้นแต่สัญญาอนุญาตดังกล่าวจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในบางกรณีคำสั่งของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า ไม่ถือเป็นคำสั่งที่เด็ดขาดสามารถที่จะยื่นอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนไปยังคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้กรณีดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

(1) กรณีตามมาตรา 55 วรรคสอง ซึ่งเป็นกรณีที่เจ้าของทะเบียนเครื่องหมายการค้ามิได้ยื่นคำขอต่ออายุทะเบียนเครื่องหมายการค้าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 54 วรรคสอง ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้ นายทะเบียนจะมีคำสั่งแจ้งให้เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับคำสั่ง หากเจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลานายทะเบียนย่อมเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ อย่างไรก็ดี หากเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นมีเหตุจำเป็นจริง ๆ จนไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลานั้นได้ นายทะเบียนก็มีอำนาจสั่งขยายกำหนดเวลาดังกล่าวออกไปได้ตามความจำเป็น

(2) กรณีตามมาตรา 58 เมื่อนายทะเบียนทราบว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ไว้โดยมีเงื่อนไข หรือข้อจำกัดในการรับจดทะเบียนเครื่องหมาย

การค้าได้กระทำการฝ่าฝืน หรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อจำกัดดังกล่าว นายทะเบียนย่อมมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้

(3) กรณีตามมาตรา 59 เป็นการเลิกตั้งสำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทย ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วหรือตัวแทน นายทะเบียนย่อมสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนนั้นได้

การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยคำสั่งนายทะเบียนตามมาตรา 55 วรรค 2, 58 และ 59 ดังกล่าวมาทั้ง 3 กรณีนี้ สามารถที่จะมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ไปยังคณะกรรมการอุทธรณ์เครื่องหมายการค้า ได้ทั้งนี้ตามนัยแห่งมาตรา 60 โดยเจ้าของเครื่องหมายการค้าเมื่อได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า พร้อมด้วยเหตุผลของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าว ต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียนได้ เมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีคำวินิจฉัยอย่างไร ให้ถือว่าคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นที่สุดท้าย อย่างไรก็ดี กรณีที่มีได้มีการอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า กฎหมายให้ถือว่าคำสั่งของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นที่สุดท้าย

2) การเพิกถอนโดยคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า

ในส่วนของการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า นั้น ก็เป็นมาตรการทางด้านบริหารอีกส่วนหนึ่งที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวพันสืบเนื่องมาจากอำนาจการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า การกลั่นกรองอำนาจบริหารให้มีความละเอียดถี่ถ้วนมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันกฎหมายก็ให้อำนาจแก่คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าในการควบคุมเกี่ยวกับมาตรการในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ขัดต่อกฎหมายได้โดยตรง เมื่อมีการร้องขอ ด้วยเหตุนี้จึงอาจแบ่งแยกกรณีที่คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าอาจมีคำสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้เป็น 2 กรณีดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาการกลั่นกรองคำวินิจฉัยเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของนายทะเบียน
เครื่องหมายการค้า

- (2) พิจารณาเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้โดยตรงเมื่อมีการร้องขอ
- (1) พิจารณายกเลิกการคำสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของนายทะเบียน
เครื่องหมายการค้า

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้ารายใดตามมาตรา 55 วรรคสอง มาตรา 58 หรือ มาตรา 59 วรรคหนึ่ง เจ้าของเครื่องหมายการค้าดังกล่าว มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าไปยังคณะกรรมการอุทธรณ์เครื่องหมายการค้าภายใน 90 วัน นับจากวันที่ได้รับคำสั่งเพิกถอนของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า เมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีคำวินิจฉัยเป็นประการใดถือว่าคำวินิจฉัยดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว

- (2) พิจารณาเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้โดยตรงเมื่อมีการร้องขอ

กฎหมายเครื่องหมายการค้ากำหนดอำนาจคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าในการพิจารณาและมีคำสั่งเพิกถอนเครื่องหมายการค้าซึ่งได้จดทะเบียนไว้ได้โดยตรง เมื่อมีการร้องขอไว้ 3 กรณีได้แก่

(ก) กรณีที่มีการร้องขอให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้โดยขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสน์นโยบาย ตามมาตรา 61 และ 62 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534 ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

- มาตรา 61 โดยผู้มีส่วนได้เสีย หรือนายทะเบียนเครื่องหมายการค้ายื่นคำร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายหนึ่งรายใดที่อยู่ในขณะจดทะเบียนมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ ตามมาตรา 7 หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8

- มาตรา 62 โดยบุคคลใดเห็นว่าเครื่องหมายการค้าได้ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย บุคคลนั้น อาจร้องขอต่อคณะกรรมการให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้

(ข) กรณีที่ผู้มีส่วนได้เสีย หรือนายทะเบียนร้องขอต่อคณะกรรมการให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เนื่องจากเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นไว้โดยมิได้ตั้งใจโดยสุจริตที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้น สำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ หรือในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นมิได้ใช้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้โดยสุจริต สำหรับสินค้าที่จดทะเบียนไว้ในระหว่างเวลา 3 ปี ก่อนที่จะมีคำร้องขอให้เพิกถอน ตั้งแต่วันที่ได้ปฏิบัติตามมาตรา 63 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534

เมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้รับคำร้องขอตามมาตรา 61 มาตรา 62 หรือมาตรา 63 ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการเครื่องหมายการค้าก็จะมีหนังสือแจ้งไปยังเจ้าของเครื่องหมายการค้า และผู้ได้รับอนุญาตถ้ามี เพื่อให้บุคคลเหล่านั้น มีโอกาสยื่นคำชี้แจงต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าภายในกำหนดระยะเวลา 60 วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการ ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 64

เมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้มีคำสั่งเพิกถอน หรือไม่เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามที่คำร้องขอตามมาตรา 61, 62 หรือ 63 ก็จะมีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ร้องขอเพิกถอน เจ้าของเครื่องหมายการค้า และผู้ได้รับอนุญาตถ้ามีทราบโดยไม่ชักช้า

เมื่อบุคคลดังกล่าวได้ทราบคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการต่อศาล ภายในกำหนดเวลา 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของคณะกรรมการ ถ้าไม่อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเป็นที่สุด ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา 65

จะเป็นว่าคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวข้างต้น มิใช่คำสั่งหรือคำวินิจฉัยที่เสร็จเด็ดขาด หรือ ถึงที่สุดในระดับบริหาร กฎหมายบัญญัติในชั้น

ตุลาการมีอำนาจพิจารณาไต่ตรองเพื่อกลับกรองคำวินิจฉัย/คำสั่งในชั้นบริหารอีกชั้นหนึ่ง เนื่องจากเป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนนโยบายรัฐ และความสงบเรียบร้อยสังคมเป็นส่วนรวม

3) การเพิกถอนโดยศาล

เนื่องจากศาลเป็นสถาบันซึ่งทรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยหนึ่งในสาม ได้แก่ สถาบันที่มีอำนาจตีความตัวบทกฎหมาย เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย กฎหมายเครื่องหมายการค้าโดยเฉพาะพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2534 จึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่กำหนดให้ศาล เข้ามาพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการโต้แย้งสิทธิในความเป็นเจ้าของทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยตรง รวมตลอดไปจนถึงประเด็นการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของสาธารณชนส่วนรวมโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อให้เจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตยในชั้นนี้จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทั้งของเอกชนและมหาชนตามระบอบประชาธิปไตยได้บรรลุผล และเพื่อเป็นการตรวจสอบควบคุมและถ่วงดุลการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 จึงกำหนดให้สถาบันศาลยุติธรรมเข้ามาควบคุมกักกรองการวินิจฉัยชี้ขาด การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีประเด็นเกี่ยวข้องเนื่องกับการโต้แย้งสิทธิในความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า และประเด็นที่เกี่ยวข้องกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของสาธารณชนส่วนรวมด้วยอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นกรณีที่ศาลยุติธรรมกักกรองคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า เมื่อมีการอุทธรณ์ขึ้นมาจากผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียน หรือพิจารณาวินิจฉัยไปโดยตรงเมื่อได้รับ "การร้องขอ" จากผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 จึงได้กำหนดให้การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของศาลโดยศาลแบ่งออกเป็น 2 กรณีใหญ่ ๆ คือ

- (1) การพิจารณาอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า
- (2) การพิจารณาวินิจฉัยการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยตรง

(1) การพิจารณาอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า

เมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีคำวินิจฉัย คำร้องขอให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 61 (กรณีเครื่องหมายการค้ามิได้เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 หรือเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8) ตามมาตรา 62 (เครื่องหมายการค้าที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน) มาตรา 63 (เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้โดยมิได้ตั้งใจ โดยสุจริตที่จะใช้ หรือในระหว่าง 3 ปี ก่อนร้องขอให้เพิกถอนมิได้มีการใช้เครื่องหมายการค้าโดยสุจริต) หากผู้ร้องขอให้เพิกถอนเจ้าของเครื่องหมายการค้า หรือผู้ได้รับอนุญาตไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัย/คำสั่งของคณะกรรมการก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการต่อศาลได้ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของคณะกรรมการ ตามมาตรา 65

การอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการต่อศาล ต้องทำเป็นคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 เมื่อมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาลบุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแบ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้

(2) การพิจารณาวินิจฉัยการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยตรง

ตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าแบ่งกรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า ซึ่งต้องกระทำโดยศาลไว้ 2 เหตุ ได้แก่ กรณีที่เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้ได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้สามัญในทางการค้าชายตามมาตรา 66 และกรณีของการพิสูจน์สิทธิดีกว่าในเครื่องหมายการค้าซึ่งมีผู้จดทะเบียนไว้ตามมาตรา 67 ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

(ก) กรณีที่เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้ได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้สามัญในทางการค้าชาย ตามมาตรา 66 ดังที่บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

"มาตรา 66 ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดได้ หากแสดงได้ว่า ในขณะที่ร้องขอนั้นเครื่องหมายการค้านั้นได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าชายสำหรับสินค้าบางอย่างหรือจำพวก จนกระทั่ง

ในวงการค้าหรือในสายตาของสาธารณชน เครื่องหมายการค้านั้น ได้สูญเสียความหมายของการเป็นเครื่องหมายการค้าไปแล้ว"

เนื่องจากกรณีที่เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้ได้กลายเป็นสิ่งสามัญในทางการค้า ย่อมกระทบกระเทือนต่อประโยชน์ของเจ้าของเครื่องหมายการค้า และประโยชน์ของสาธารณชน กล่าวคือในแง่ของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตนเอง ต้องสูญเสียสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ตนได้คิด หรือประดิษฐ์ขึ้นมารวมทั้งใช้มาอย่างแพร่หลายจนเป็นที่รู้จักและเรียกขานกันอย่างติดปากจนกลายเป็นว่าเครื่องหมายการค้านั้นกลายเป็นสิ่งแทนสินค้าไป เช่น "แอสไพริน" เป็นคำที่สาธารณชนใช้เรียกยาแก้ปวด เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันในแง่ของสาธารณชน ย่อมมองเครื่องหมายการค้าดังกล่าวว่าเป็นสิ่งซึ่งใช้กันสามัญในทางการค้าไปแล้ว ซึ่งมีผลทำให้เครื่องหมายการค้านั้นสูญเสียคุณลักษณะบ่งเฉพาะของความเป็นเครื่องหมายการค้าไป ทำให้ไม่สามารถที่จะบ่งชี้ถึงแหล่งกำเนิดและที่มาของสินค้าได้อีกต่อไป เพราะฉะนั้นกฎหมายเครื่องหมายการค้าจึงไม่อาจจะให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมแต่ผู้เดียวได้อีกต่อไป เพราะจะเป็นการขัดขวางสาธารณชนในการที่จะใช้คำหรือเครื่องหมายนั้น ในฐานะเป็นสิ่งสามัญ กฎหมายเครื่องหมายการค้าจึงมีบทบัญญัติให้มีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่กลายเป็นสิ่งสามัญนั้นได้ และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ก็ได้บทบัญญัติหลักกฎหมายนี้ไว้ในมาตรา 66 ข้างต้น

(ข) กรณีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยการพิสูจน์สิทธิดีกว่าตามมาตรา 67 ซึ่งได้บัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา 67 ภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดตามมาตรา 40 ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ หากแสดงได้ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นดีกว่าผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น

ถ้าผู้ร้องแสดงได้แต่เพียงว่า ตนมีสิทธิดีกว่าเฉพาะสินค้าบางอย่างในจำพวกของสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ ให้ศาลมีคำสั่งจำกัดสิทธิแห่งการจดทะเบียนให้อยู่เฉพาะสินค้าที่ผู้ร้องไม่ได้แสดงว่าตนมีสิทธิดีกว่า"

เมื่อได้พิจารณาถึงคำนิยามของ "เครื่องหมายการค้า" "เครื่องหมายบริการ" "เครื่องหมายรับรอง" และ "เครื่องหมายร่วม" ดังต่อไปนี้

เครื่องหมายการค้า หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

เครื่องหมายบริการ หมายความว่า เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับบริการ เพื่อแสดงว่าบริการที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมายบริการนั้นแตกต่างกับบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการบุคคลอื่น

เครื่องหมายรับรอง หมายความว่า เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรองใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า หรือบริการของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิตคุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้านั้น หรือเพื่อรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพชนิด หรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการนั้น

เครื่องหมายร่วม หมายความว่า เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการที่ใช้หรือจะใช้โดยบริษัทหรือวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม สหกรณ์ สหภาพ สมาพันธ์ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรอื่นใดของรัฐหรือเอกชน

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ยังคงไว้ซึ่งหลักกฎหมายที่ว่า สิทธิในเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วม เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องหมายนั้นตามวัตถุประสงค์โดยเฉพาะเจาะจง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานของคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยตามมาตรา 41(1) ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า 2474 เดิม ซึ่งมีบทบัญญัติที่เทียบเคียงได้กับมาตรา 67 ของพระราชบัญญัติ 2534 จะเห็นได้ว่ามาตรา 67 นี้ น่าจะมีเจตนารมณ์ที่ถือว่าสิทธิที่เกิดจากการใช้เครื่องหมายการค้า ถ้าสามารถพิสูจน์ได้ย่อมจะมีสิทธิดีกว่าเหนือสิทธิที่เกิดจากการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น เจตนารมณ์ดังกล่าวตามมาตรา 67 นี้ ปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับมาตรา 44 ซึ่งเป็นบทมาตราที่กฎหมายรับรองสิทธิแห่งการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแต่ให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งการเพิกถอนตามมาตรา 67 บทบัญญัติในมาตรา 44 มีดังต่อไปนี้

"มาตรา 44 ภายใต้บังคับมาตรา 27 และมาตรา 68 เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า เป็นผู้ที่มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้"

เมื่อพิจารณาถึงมาตรา 67 กฎหมายปัจจุบันประกอบไปกับมาตรา 44 ที่กล่าวข้างต้น โดยเทียบเคียงกับคำพิพากษาของศาลฎีกาที่วินิจฉัยตามมาตรา 41 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ก็จะได้เห็นว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติให้มีการเพิกถอนเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ในกรณีที่ผู้ใช้เครื่องหมายการค้าสามารถพิสูจน์ได้ว่า ตนได้คิดประดิษฐ์ และ/หรือใช้เครื่องหมายการค้าขึ้นมาโดยสุจริตก่อนหน้าผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้กำหนดมาตรการให้ดำเนินคดีต่อศาลได้โดยตรง

3.3 การใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า

3.3.1 การบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อได้พิจารณาถึงพัฒนาการ เจตนารมณ์ของกฎหมายเครื่องหมายของไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันตลอดไปจนถึงสาระสำคัญแห่งการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอันเกี่ยวเนื่องด้วยเหตุหน่วยงาน มาตรการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว จะเห็นได้ว่า การใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทย ได้พัฒนามีประสิทธิภาพขึ้นตามลำดับ นับตั้งแต่กฎหมายฉบับปี 2475 กฎหมายฉบับปี 2474 มาจนถึงกฎหมายฉบับปัจจุบันปี 2534 โดยจะสรุปพัฒนาการของการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวดังต่อไปนี้

1. การใช้บังคับกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยเริ่มต้นโดยวางรากฐานในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าเป็นสำคัญโดยกฎหมายฉบับปี 2457 ได้เริ่มต้นให้มีการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าขึ้น และให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเอกชนเป็นราย ๆ ไป โดยในช่วงเวลาดังกล่าว ไม่ปรากฏหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า

2. กฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยได้ขยายการบังคับใช้ให้กว้างขวางมีประสิทธิภาพขึ้นกว่าเดิมเมื่อกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ได้ออกใช้บังคับ โดยแผ่ขยายความคุ้มครองมาเน้นหนักที่การคุ้มครองสาธารณชนให้พ้นจากความสับสนหลงผิดในเครื่องหมายการค้า และแหล่งกำเนิดของสินค้าเมื่อธุรกิจการค้าของประเทศไทยพัฒนาเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้นภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ได้มีการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าอย่างจริงจัง โดยมุ่งคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริง และเพื่อป้องกันการสับสนหลงผิดในหมู่สาธารณชน อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพสมบูรณ์เพราะเหตุแห่งการเพิกถอนที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ได้มีการนำมาใช้บังคับตามกฎหมายแต่เพียงบางเหตุเท่านั้น เช่น การพิสูจน์สิทธิดีกว่าตามมาตรา 41(1) ในขณะที่บางเหตุ เช่น มาตรา 41(2) และ (3) แทบจะไม่มีการใช้บังคับตามกฎหมายเลย

3. เมื่อประเทศไทยได้พัฒนาเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีประสิทธิภาพจนระบบเศรษฐกิจการค้าของไทยได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ก็ได้มีการพัฒนากฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง โดยได้มีการตรากฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ขึ้นเมื่อได้พิจารณาถึงเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ บทบัญญัติของกฎหมายขบวนการขั้นตอนในการร่างกฎหมายสถานการณ์ และการพัฒนาเศรษฐกิจการค้า และสังคมของประเทศการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้วมีความเห็นว่ากฎหมายฉบับปัจจุบันนี้มีแนวโน้มที่จะขยายความคุ้มครองและเกื้อกูลต่อการพัฒนาทางด้านธุรกิจการค้าภายในประเทศ และระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้นปรับปรุงหน่วยงาน องค์การมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ได้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มอำนาจให้ฝ่ายบริหารได้มีบทบาทมากขึ้นในการพิจารณาวินิจฉัยกลั่นกรองงานเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าก่อนที่จะขึ้นสู่การพิจารณาวินิจฉัยของฝ่ายตุลาการ ตัวอย่างเช่นมาตรา 61 มาตรา 62 และมาตรา 65 ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กำหนดให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีบทบาทในการวินิจฉัยเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะหรือต้องห้ามตามกฎหมายหรือที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสน์นโยบายก่อนที่จะนำไปสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาล ในขณะที่มาตรา 41(3) ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 กำหนดให้นำคดีไปสู่ศาลโดยตรงสำหรับการเพิกถอนในกรณีดังกล่าว

4. เมื่อเปรียบเทียบหลักกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยทั้งฉบับปี พ.ศ. 2474 และปี พ.ศ. 2534 กับกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศบางประเทศแล้ว มีข้อพิจารณาที่น่าสนใจบางประการ อาทิเช่น

ก) ในกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 ไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียง (Well-Known Trademark) ในขณะที่กฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงไว้ แต่ก็มีได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในขณะที่กฎหมายเครื่องหมายการค้าของอังกฤษ ได้มีบทบัญญัติทางกฎหมายกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงการจดทะเบียน และการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไว้ โดยวางระบบการจดทะเบียนในเชิงป้องกันสำหรับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียง (Defensive Registration of Well-known Trademark) ซึ่งมีผลทำให้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวไม่อาจถูกเพิกถอนไป เพราะเหตุแห่งการไม่ใช้เครื่องหมายการค้านั้น จากการเปรียบเทียบดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า หลักและการบังคับใช้กฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทย ยังไม่มีบทบัญญัติที่เป็นระบบอย่างพอเพียงเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย แม้ว่ากฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 จะเริ่มวางรากฐานหลักกฎหมายดังกล่าวไว้บ้างแล้วก็ตาม

ข) ในการฟ้องร้องเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยอ้างเหตุสิทธิดีกว่านั้น ในมาตรา 41(1) ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ปี 2474 และมาตรา 67 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มิได้มีบทบัญญัติไว้ชัดเจนเกี่ยวกับความแตกต่างในสิทธิของจำเลยผู้จดทะเบียนโดยสุจริต กับจำเลยผู้จดทะเบียนโดยไม่สุจริตกรณีแตกต่างไปจากบทบัญญัติในอนุสัญญากรุงปารีส มาตรา 6 ทวิที่ได้แยกแยะให้เห็นความแตกต่างในสิทธิของจำเลยผู้จดทะเบียนโดยสุจริต หรือไม่สุจริตไว้ กล่าวคือ ในกรณีจำเลยผู้จดทะเบียนไว้โดยสุจริต โจทก์เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมจะต้องฟ้องเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายใน 5 ปี ในขณะที่จำเลยผู้จดทะเบียนโดยไม่สุจริต โจทก์เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมอาจฟ้องร้องขอให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้โดยไม่มีกำหนดเวลาการที่กฎหมายไทยมิได้แยกแยะสิทธิของจำเลยผู้จดทะเบียนไว้โดยสุจริตหรือไม่สุจริตอย่างชัดเจน มีผลทำให้กำหนดอายุความทั่วไป 10 ปี ที่ศาลนำมาใช้กับการฟ้องเพิกถอนตามมาตรา 41(1) ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และกำหนดระยะเวลา 5 ปี ตามมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า

พ.ศ. 2534 มีแนวโน้มใช้บังคับและคุ้มครองจำเลยผู้จดทะเบียนทั้งที่สุจริตและไม่สุจริต กรณีจึงมี ปัญหาที่น่าพิจารณาว่าควรหรือไม่ที่จำเลยผู้จดทะเบียนไว้โดยไม่สุจริตโดยปลอมแปลงหรือลอกเลียน เครื่องหมายการค้าของผู้อื่นมาจดทะเบียนจะได้รับประโยชน์จากกำหนดเวลา 5 ปี ตามมาตรา 67 และถือเป็นความยุติธรรมต่อโจทก์เจ้าของเครื่องหมายการค้าเดิมหรือไม่ในกรณีดังกล่าว ซึ่ง รายละเอียดในการพิจารณาประเด็นดังกล่าวจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ 4

3.3.2 ผลกระทบจากการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 44 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 มาตรา 27 ได้กำหนด สิทธิตามกฎหมายไว้คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียง ผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้มาตรา 44 และมาตรา 27 มีบัญญัติไว้ดังนี้

"มาตรา 44 ภายใต้บังคับมาตรา 27 และมาตรา 68 เมื่อได้จดทะเบียน เครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า เป็นผู้มีสิทธิแต่เพียง ผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้"

"มาตรา 27 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้บุคคลผู้ได้จดทะเบียน เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น ท่านให้ถือว่าเป็นเจ้าของ มีสิทธิผู้เดียวเพื่อใช้เครื่องหมาย สำหรับสินค้าทั้งหมดในจำพวกหนึ่ง หรือหลายจำพวกที่ได้จดทะเบียนไว้"

สิทธิที่เกิดจากการจดทะเบียนดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นสิทธิทางกฎหมายไม่เด็ดขาด เพราะว่าทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นอาจถูกเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ ด้วยเหตุ ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อมีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ผลกระทบทางกฎหมายก็เป็นว่าผู้ที่เคยจดทะเบียนนั้นสูญเสียสิทธิแต่เพียงผู้เดียว ในอันที่จะใช้ เครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่ได้เคยจดทะเบียนไว้ปัญหาที่น่าพิจารณาจึงมีว่า ผู้สูญเสียสิทธิ ทางทะเบียน จะยังคงใช้เครื่องหมายการค้า และ/หรือยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้น ใหม่ได้อีกหรือไม่ ในเรื่องนี้จะต้องพิจารณาว่าทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้ถูกเพิกถอนด้วย เหตุอันใด โดยจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เป็นกรณี ๆ ไป อาทิเช่น ในกรณีที่ถูกเพิกถอน

ด้วยเหตุที่ผู้อื่นพิสูจน์ได้ว่ามีสิทธิดีกว่า เจ้าของทะเบียนที่ถูกเพิกถอนย่อมไม่มีสิทธิที่จะใช้ และ/หรือ จดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น ได้อีกตราบใดที่ผู้มีสิทธิดีกว่ายังคง ใช้และจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นอยู่แต่ในกรณีที่ถูกเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพราะเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ไม่ต่ออายุทะเบียนเครื่องหมายการค้าเมื่อครบกำหนด เช่นนี้ เจ้าของทะเบียนที่ถูกเพิกถอนอาจ ยังคงใช้ และ/หรือยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใหม่ได้อีก เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาถึงผลกระทบเป็นกรณี ๆ ไป

3.3.3 ความมีประสิทธิภาพ และความรัดกุมของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิกถอน การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

ในเรื่องนี้เนื่องจากกฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพิ่งเริ่มใช้บังคับ จึงยังไม่อาจที่จะทราบได้แต่อาจพิจารณาเปรียบเทียบได้กับการบังคับใช้กฎหมายเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 เมื่อพิจารณาเหตุแห่งการเพิกถอนเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า มีเพียงบางเหตุเท่านั้นที่ได้มีการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า เช่น การเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยการพิสูจน์สิทธิดีกว่าตามมาตรา 41(1) ซึ่งเป็นการเพิกถอนโดยศาล ในขณะที่การเพิกถอนโดยเหตุแห่งการไม่ใช้เครื่องหมายการค้าตามมาตรา 42 หรือโดยเหตุที่เครื่องหมายการค้าได้กลายเป็นสิ่งสามัญในการค้าขายตามมาตรา 41(2) หรือโดยเหตุที่เป็นเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้โดยผิดกฎหมายตามมาตรา 41(3) เหล่านี้มีน้อยมาก ในส่วนของการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าตามมาตรา 19 ตี (2) ก็ไม่มากนักส่วนใหญ่เกี่ยวเนื่องกับการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่เหมือนคล้ายกับชื่อเภสัชภัณฑ์สากลซึ่งองค์การอนามัยโลกได้ขึ้นทะเบียนสงวนการใช้ไว้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ทำให้มีความเห็นว่าบทบัญญัติและการบังคับใช้กฎหมายในการเพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพและความรัดกุมมากพอเพียงตามความประสงค์ของผู้ร่างกฎหมายนับดังกล่าว มีเหตุเพิกถอนเพียงบางเหตุเท่านั้นที่ใช้บังคับมากในขณะที่บางเหตุแทบจะไม่มีการใช้บังคับเลย สิ่งนี้อาจเกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยหลายอย่างหลายประการเช่น ไม่มีข้อเท็จจริงที่จะเป็นเหตุให้เกิดการเพิกถอนตามเหตุนั้น ๆ ได้ หรือการพิสูจน์พยานหลักฐานในเหตุเพิกถอนบางเหตุนั้น ยากลำบากอย่างมากหรือการตรวจสอบทางฝ่ายบริหารในทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีเหตุแห่งการเพิกถอนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เป็นต้น

สำหรับแนวโน้มของกฎหมายใหม่ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะเพิ่มขึ้นหรือมีมากกว่ากฎหมายเก่าซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 หรือไม่จะต้องคอยดูกันต่อไป